

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

SISÄLLYSLUETTELO

Arkisto ja rekisteritiedot

Tiivistelmä

1. Johdanto.....	10
2. Alueen historia ja tutkimushistoria.....	10
3. Inventointi.....	11
4. Tarkastetut tunnetut kiinteät muinaisjäännökset.....	17
1. Eläinlääkäriin tontti.....	17
2. Harola (m).....	19
3. Kauttuan vanhan kylän paikka (m).....	23
4. Keittiömäki.....	26
5. Kukonmäki.....	28
6. Käräjämäki-Osmanmäki.....	29
7. Lauhianmäki.....	31
8. Linnavuori.....	33
9. Luistari.....	35
10. Mikkolanmäki.....	36
11. Mikkolanmäki 2.....	37
12. Osma.....	39
13. Pappilanmäki.....	40
14. Puolvälinkivi.....	41
15. Vainionmäki.....	44
16. Vanha kansakoulu (Kaunismäki) (m).....	46
17. Vähäsuonmäki.....	48
18. Vähä-Vahe.....	49
19. Yli-Nuoranne.....	51
20. Vohlostenpellon pää.....	53
21. Ahlströmin metsäpalsta II.....	55

5. Tarkastamatta jääneet tunnetut kiinteät muinaisjäännökset...56

22. Kananalho.....	56
23. Kirkonkylä (Kyrkeby).....	57
24. Lohiluoma.....	58
25. Nummi.....	59
26. Sorkkinen (Sorckis).....	60
27. Tyttöpuisto.....	61
28. Uusi kansakoulu (Kauttuan ala-aste).....	62
29. Vohlostenniemi.....	63
30. Vähä-Vaheen metsä.....	64
31. Vahe-Peltomaa.....	66
32. Vaheenummi.....	67

6. Uudet kiinteät muinaisjäännökset.....68

33. Eura Isovahe (Nuoranne).....	68
34. Eura Isovahe (Vahe) Isovahe.....	71
35. Sepäntie.....	74

7. Kulttuuriperintökohteet.....75

36. Isomylly.....	75
37. Lähteenojan ja Pappilan mylly.....	78

8. Muut kohteet.....79

38. Inkimäki.....	79
39. Isovaheen myllyn paikka.....	82
40. Kauttuan metsä.....	83
41. Lähteenoja.....	85
42. Myllymäki.....	87
43. Rinnetie.....	90
44. Soupas.....	91
45. Vahe (Vahe) Vähä-Vahe.....	93
46. Ämmä.....	94

9. Yhteenveto.....95

Lähteet

LIITTEET

Yleiskartat suunnittelualueen kiinteistä muinaisjäänöksistä, 2 kpl
Kuvaluettelo

Kannen kuva: Euran Isomyllyn rauniot Kauttuan koskessa. Kuva: T. Vasko

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kunta: Eura

Tutkimuksen laatu: arkeologinen inventointi (yleisinventointi)

Peruskartat: 1134 04-05, 1134 07-08, M3314 (etrs- tm35fin)

Tutkimuslaitos: Satakunnan Museo

Tutkija: FM Tiina Vasko

Kenttätyö: 20.5.-12.6. 2013

Rahoittaja: Euran kunta, 17 533 €+alv.

Digitaalikuvat: 1-129

Sivumäärä: 1-97

Alkuperäisen raportin säilytyspaikka: Satakunnan Museon arkisto

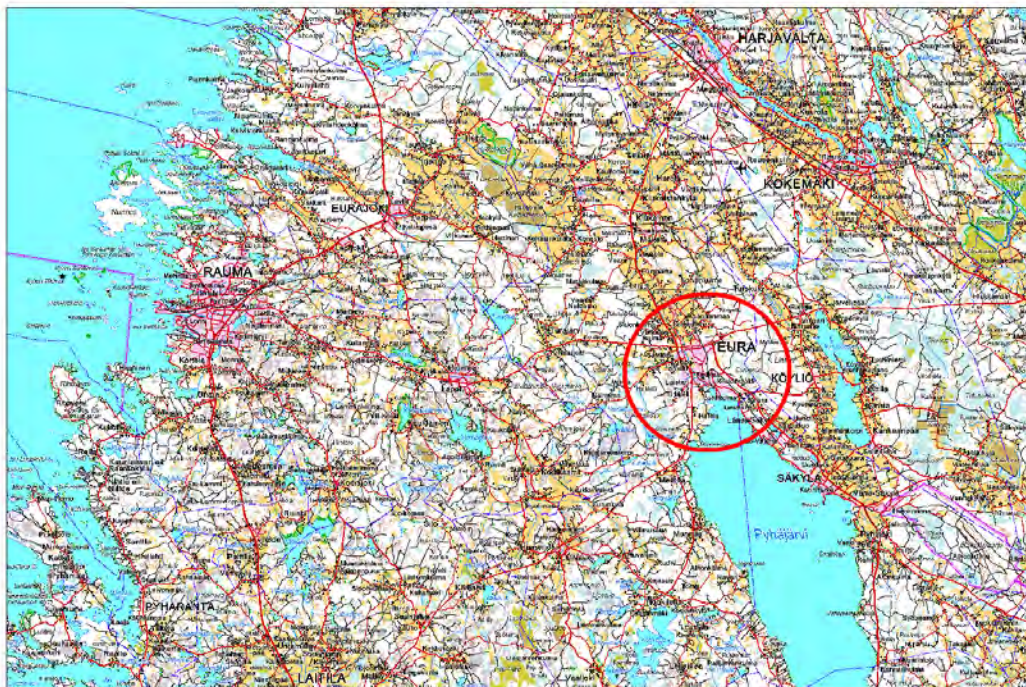
Kartta 1.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1: 400 000

Eura

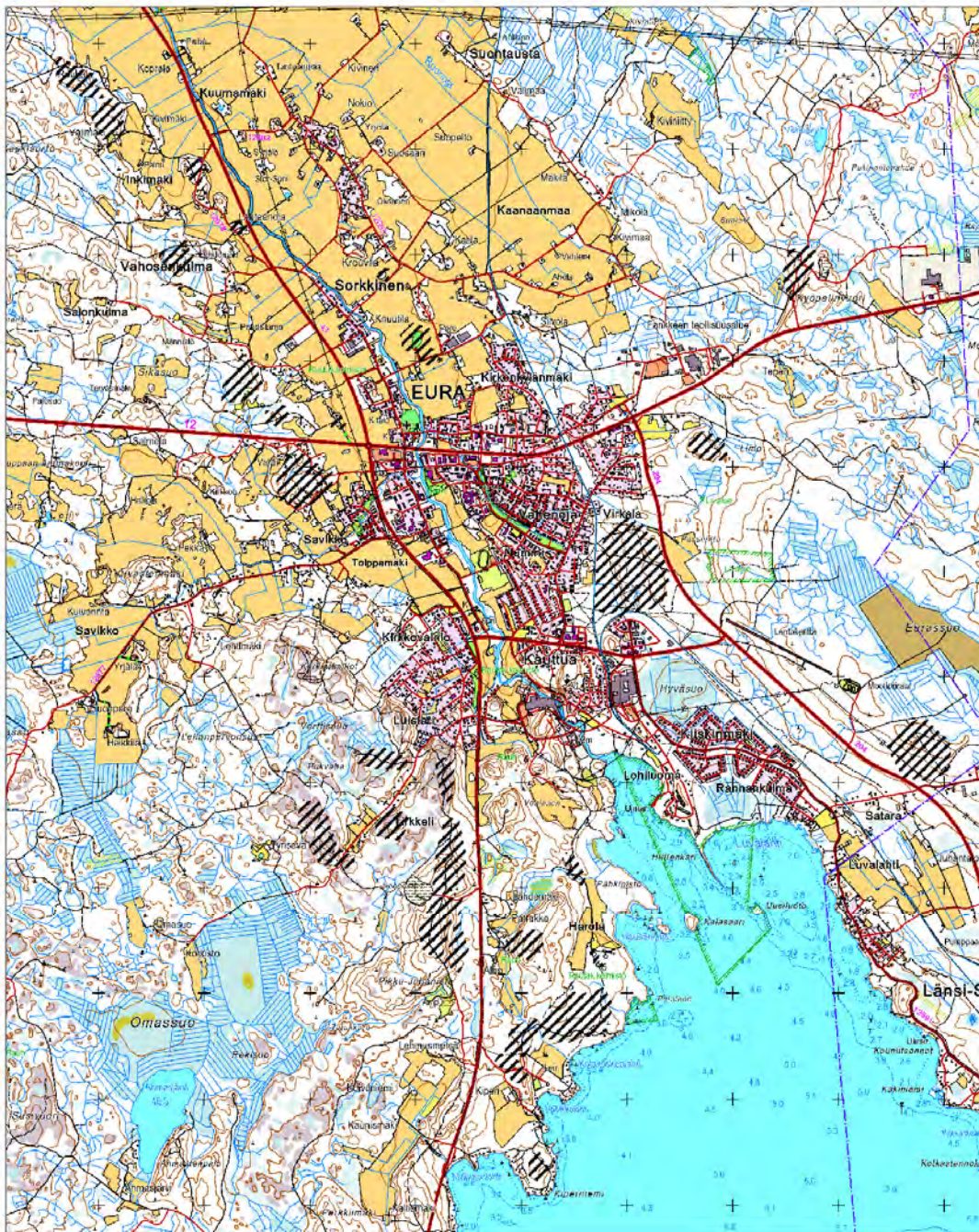
Kartta 3.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1: 50 000

Inventoidut alueet

TIIVISTELMÄ

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

Pk 1134 04-05, 1134 07-08

Satakunnan Museo

Inventoija: FM Tiina Vasko

Satakunnan Museo inventoi 20.5.-12.6. 2013 esihistoriallisen ja historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäänöksiä Euran keskustan osayleiskaavan suunnittelualueella. Työn suoritti FM Tiina Vasko. Inventoinnin valvojana oli Satakunnan Museon amanuenssi Leena Koivisto. Tutkimuksen kustannukset olivat 17 533 €+alv ja rahoittajana oli muinaismuistolain 15 § mukaisesti Euran kunta.

Uusia historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäänöksiä löytyi kolme, näistä kaksi vanhaa kylänpaikkaa (Nuoranne ja Vahe). Kauttuan vanhan kylänpaikan muinaisjäänösalue laajeni. Nykyiselle kartalle asemoitu kylätontti on pääosin säilynyt rakentamattomana ja on näin ollen arvokas kohde. Kauttuankosken molemmat myllynrauniot ehdotetaan merkittäväksi kulttuuriperintökohteina.

Harolan röykkiöalue laajeni oleellisesti länteen, kun kaikkiaan 35 uutta röykkiötä löytyi Kolakoskentien pohjoispuoliselta alueelta. Muita esihistoriallisen ajan uusia löytöjä ei tehty. Tunnetuista kiinteistä muinaisjäänöksistä tarkastettiin suunnittelualueella suurin osa. Osayleiskaavaa tehtäessä on syytä kiinnittää huomiota erityisesti Harolan alueeseen sen merkittävyyden vuoksi. Jos aluetta kohtaa maankäytön muutos, tulee kaavaa tarkennettaessa Kolakoskentien pohjoispuolella suorittaa tarkkuusinventointi lopullisen muinaisjäänöstilanteen selvittämiseksi.

Löydöt: -

Kenttätöaika: 20.5.-12.6. 2013

Tutkimuskustannukset: 17 533 €+ alv, Euran kunta

Tutkimusraportti: Tiina Vasko 31.7.2013 Satakunnan Museon arkisto ja kopio Museoviraston arkistossa.

1. Johdanto

Satakunnan Museo inventoi 20.5.-12.6. 2013 esihistoriallisen ja historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä Euran keskustan osayleiskaavan suunnittelualueella. Työn suoritti FM Tiina Vasko. Inventoinnin valvojana oli Satakunnan Museon amanuenssi Leena Koivisto. Tutkimuksen kustannukset olivat 17 533 €+alv ja rahoittajana oli muinaismuistolain 15 § mukaisesti Euran kunta.

Historiallisen ajan kohteiden inventoinnissa pyrittiin erityisesti paikantamaan ja tarkastamaan keskiaikaista perua olevia kyläpaikkoja, joita suunnittelualueella on seitsemän; Kauttua, Vahe, Nuoranne, Soupas, Lähteenoja, Sorkkinen ja Kirkonkylä. Näistä kaksi viimeksi mainittua on inventoitu jo vuonna 2008 (Helminen 2008). Nämä vanhat kylätontit ovat suurimmaksi osaksi edelleenkin asuttuja ja sijaitsevat Soupasta ja Lähteenojaa lukuun ottamatta nykyisen keskustan alueella. Tämän lisäksi käytiin läpi myös karttoihin merkityjä myllynpaikkoja.

Tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten tietoja kerättiin Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä ja aiemmista inventointikertomuksista. Kylätonttien selvittämisen perustana käytettiin isojakokarttoja, joista osa oli asemoitu peruskartalle Turun yliopiston kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelman toimesta. Työssä käytettiin myös Kansallisarkiston digitaaliarkiston historiallisia karttoja ja asiakirjoja. Myös PAKKI-tietokantaa (rakennetun ympäristön inventointisovellus) käytettiin esim. tilojen tietoja etsittäessä. Alueen historian tarkastelussa lähteenä oli Euran, Honkilahden ja Kiukaisten historia (Koivisto 1962 ja 1966), Satakunnan historia (keskiaika; Seppo Suvanto 1973) ja Euran esihistoria (Lehtosalo-Hilander 2000). Tiivistettyä perustietoa alueesta lainattiin myös Euran kulttuuriympäristöohjelmasta (toim. Kalakoski 2011).

2. Alueen historia ja tutkimushistoria

Eura sijaitsee Lounais-Suomen suurimman järven, lähes saarettoman Pyhäjärven pohjois- ja länsilaidalla. Ala-Satakunnan viljelysseutu on perusluonteeltaan vaurasta ja maastonmuodoiltaan tasaista viljelyaluetta. Viljelymaisemat sijoittuvat yleensä viljaville savikkoalueille ja pääosa asutuksesta sijoittuu niiden tuntumaan. Vuonna 1866 perustetun Euran kunnan pinta-ala on nykyään 630 neliökilometriä. Siitä vesistöjen peittämää on 51 neliökilometriä. Eurassa asuu noin 12 700 henkeä, mikä tekee siitä väkiluvultaan Satakunnan neljänneksi suurimman kunnan Porin, Rauman ja Ulvilan jälkeen. Eura on laajentunut kahteen otteeseen kuntaliitosten seurauksena. Vuoden 1970 alusta siihen asti itsenäiset Hinnerjoen ja Honkilahden kunnat liitettiin Euraan. Vuoden 2009 alusta toteutui Euran ja Kiukaisten kuntaliitos.

Esihistorialtaan Eura on huomattavan rikas. Keskusta-alueen **kivikautisia** asuinpaikkoja tunnetaan lähinnä Kauttualta ja Nummelta. Yksi Euran tarkimmin tutkituista asuinpaikoista on Kauttuan Tyttöpuisto. Asuinpaikat ajoittuvat kampakeraamiseen aikaan. Nykyisen Euran alueen **pronssikautiset** kohteet keskittyvät Panelian muinaislahden ympärille; vain muutama kohde sijaitsee keskustan lähellä. Rautakauden alussa syntyivät ensimmäiset varsinaiset kalmistot. Varhaisella rautakaudella hautauksissa noudatettiin vielä pronssikautista röykkiöhautastapaa, mutta matalat ja pienet röykkiöt rakennettiin aiempaa alavampaan maastoon asuinpaikkojen liepeille. Tuohon aikaan kuuluu Suomen suurin röykkiökalmisto, Harola Kauttualla. Alueen 690 röykkiöstä on kuitenkin tutkittu ainoastaan 18, joten tutkimustietoa on vähän käytettävissä.

Rautakauden lopulla Euran seudusta kehittyi eteläisen Suomen huomattavimpia keskuksia. Pyhäjärvi ja Eurajoki muodostuivat tärkeiksi kulkureiteiksi, jotka mahdollistivat vilkkaan kaupankäynnin. Merovingiajalla alkoi alueella esiintyä ruumishautoja ja esineellinen hautaus yleistyi. Euran Luistari on hautausten määrässä Suomen suurin rautakautinen kalmisto. Suurin osa sen haudoista on viikinkiajalta. Rautakauden ruumiskalmistot sijaitsevat molemmin puolin Eurajokea noin 3,5 kilometrin matkalla siten, että pohjoisimmat niistä ovat Pappilanmäki ja Lauhianmäki. Suurin osa kohteista sijaitsee Euran rakennetulla keskusalueella, talojen ja teiden

lomassa. Arkeologisia kaivauksia on tehty useissa kalmistoissa, mm. Luistarissa, Käräjämäessä, Osmanmäessä ja Pappilanmäessä.

Lounais-Suomessa kyläasutus on muodostunut rautakaudella, jolloin peltoviljely ja pysyvä asutus syntyivät. Asutuskeskittymien sijainti ja jopa monien kylien rakenne periytyy tänäkin päivänä keskiajalta peltoineen, tielinjauksineen ja asuinpaikkoineen. **Keskiajan** kylät olivat vähäisestä taloluvustaan huolimatta tiiviisti rakennettuja ja pellot levittäytyivät asutuksen ympärille. Asutuskeskittymät syntyivät hyvien liikenneyhteyksien risteys- ja solmukohtiin. Varhainen tiestö seuraili harjuja, jokilaaksoja ja rannikkoa. Maasto ja maaperä ohjasivat asutuksen sijoittumista sekä suoraan että välillisesti liikkumisen ja elinkeinojen kautta.

Euran keskustaajama on rakentunut kaksikeskuksisena; toisena keskuksenaan Euran Kirkonkylä ja toisena Kauttua. 1960- ja 1970-luvuilla tapahtuneen voimakkaan rakentamisen seurauksena taajamarakenne muuttui voimakkaasti. Kirkonkylää ja Kauttua pyrittiin kasvattamaan yhteen rakentamalla taajamien välistä aluetta. Keskuksia yhdistävä päätie sai kuvaavan nimen Yhdystie (nyk. Satakunnankatu) ja sen varrelle rakennettiin useita julkisia ja kaupallisia rakennuksia. Muilta osin Kirkonkylän ja Kauttuan väliset peltoaukeat rakennettiin pääasiassa pientaloalueiksi. Samaan aikaan tapahtunut taajaman reunoilla vilkastunut rakentaminen aiheutti kuitenkin yhdyskuntarakenteen hajaantumista. Nykyinen kasvupaine kohdistuu erityisesti keskustaajaman alueelle ja liepeille. Huomattava osa Euran keskustan osayleiskaava-alueesta kuuluu merkittäviin kulttuuriympäristöihin tai muinaismuistoalueelle tai niiden lähituntumaan.

Nyt inventoidulla alueella on historian kuluessa tehty lukuisia **arkeologisia kaivauksia**. Tutkituista kivikauden kohteista mainittakoon kampakeraamiseen aikaan ajoittuva Tyttöpuisto. Luistarissa tutkittiin vuosikymmenien kuluessa paitsi laaja myöhäisen rautakauden kalmisto, myös pronssikautinen asuinpaikka ja kuusi röykkiötä. Suomen suurimmalla varhaisen metallikauden röykkiöalueella Harolassa on aikanaan tutkittu 18 röykkiötä. Lukumääräisesti se ei ole paljon, koska Harolan röykkiömäärä oli 690 kappaletta. Suomen komein miekkalöytö on sekin Eurasta, Pappilanmäen kalmistosta.

Euran keskustassa on aiemmin suoritettu kolme **arkeologista inventointia**, joista ensimmäisen, tuolloisen Euran kunnan alueen käsittäneen perusinventoinnin toteutti Anna-Liisa Hirviluoto vuonna 1959 ja toisen Euran kunnan pohjoisosan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventoinnin Antti Bilund vuonna 2000. Inventointi liittyi kunnan kaavoitus suunnitelmiin. Sorkkisten asemakaava-alueen historialliset muinaisjäännökset inventoi Mikko Helminen 2008. Nyt toteutettu työ on ns. yleisinventointi, jonka taustalla on siis osayleiskaavan laatiminen 48 neliökilometrin alueelle.

3. Inventointi

Inventoinnissa pyrittiin tarkastelemaan erityisesti historiallisen ajan kohteita, koska niitä ei vuoden 2008 inventointia lukuun ottamatta ole kartoitettu. Fokukseen nousivat erityisesti suunnittelualueella olevat vanhat kylätontit. Kuten todettu, huomattava osa Euran keskustan osayleiskaava-alueesta kuuluu merkittäviin kulttuuriympäristöihin tai muinaismuistoalueelle tai niiden lähituntumaan. Näillä alueilla sijaitsevat myös vanhat kylätontit.

Kohteita dokumentoitiin valokuvaamalla. Koordinaattitietoja tallennettiin Garmin GPSmap62 paikantimella, tarkkuus oli keskimäärin 3-5 metriä. Raportin kartat on luotu ohjelmalla MapInfo 8.5. Jos aiemmin tunnetun kohteen tietoihin on tullut muutos, se on merkitty merkinnällä (m) sisällysluetteloon ja muutos on selvitetty kohdetiedoissa. Kaikki kohteet ovat raportin liitteenä olevalla DVD-levykkeellä paikkatietomuodossa kansiossa "kartat" tiedostossa "mjt1".

Kylien ja talojen nimet ovat ajan kuluessa siirtyneet suuntaan jos toiseenkin, joten on hieman vaikeaa hahmottaa erityisesti Vahe, Isovahe ja Nuoranne- nimistön kulkua. Vahe on nimenä kyläluettelossa (Suomen asutus 1560-luvulla, Kyläluettelot). Nykyisessä kartassa on merkittynä Isovaheen kylä. Jo 1600-luvulla kadonneen Nuoranne-nimisen kylän nimi on enää talojen Yli- ja

Ali-Nuoranne nimissä. Käytetään myös nimitystä "Nuoranne eli Vahe" joka kuvaa ajan kuluessa tapahtunutta yhdistymistä.

Kuva 1. Karttakuvassa näkyy talojen nyky sijainti. Isovahden kohdalla oli aikanaan Nuoranteen kylä, Ali-Nuoranteen kohdalla alun perin Isovahde ja alhaalla Vähävahde alkuperäisellä paikallaan. (Euran kulttuuriympäristöohjelma 2011).

Kyläluettelot kertovat **Nuoranteen kylässä** olleen 1560-luvulla jopa 9 taloa. Vielä vuonna 1686 maakirjassa tunnetaan 7 eri tilaa. Kuitenkin 1600-luvun lopulla Nuoranne käsitettiin jo yhdeksi tilaksi (Isovahde). Isovahden ja Vähävahden tiloja esittävässä kartassa vuodelta 1696 Nuoranteen kylätontti vaikuttaa autioituneelta ja mainitaan niittynä; käytännössä Nuoranteen kylä siis katosi. Isojaossa vuonna 1773 nimismies Demoen siirtyi talon jaon yhteydessä tuolle tontille Isovahden talon paikalta (tai Nuoranteen rusthollin). Lyhyesti todettakoon, että Nuoranteen kylän tontilla mainitaan nykykartassa nimi Isovahde ja Isovahden talon vanhalla tontilla sijaitsee nykyisin Ali-Nuoranteen talo. Vähävahden talo on alkuperäisellä paikallaan eteläisimpänä raitin varrella. Nuoranteen kylätontin säilynyt osa on kiinteä muinaisjäännös (kts.inv.kohde 33).

Kuva 2. Tiluskartta vuodelta 1696. Ylimpänä Nuoranteen entinen kylätontti, keskellä Isovahe ja alhaalla Vähävahe. (Kartta: Isovahe eli Nuoranto; Tiluskartta selityksineen 1696. A7:1/1-2, Kansallisarkisto, Digitaaliarkisto).

Kylä nimeltä **Vahe** käsittää 1560-luvun kyläluettelossa 2 taloa. Vaheen kylätontti on kahdessa osassa. 1600-luvun lopulla Isovahe ja Vähävahe olivat olleet yhtenä tilana. Tilasta käytetään myös nimitystä Nuoranne (tai Nuorante). Vuoden 1696 kartassa molemmat tilat on kuvattu. Vähävahe on siis edelleen samalla paikalla. Sen puutarhassa on mahdollinen ruumiskalmisto (inv.kohde 18). Vanhan tontin kohdalle on rakennettu uusi konehalli ja se on näin tuhoutunut.

Vaheen kylätontin säilynyt osa Isovahe (nyk. Ali-Nuoranne) voidaan katsoa kiinteäksi muinaisjäännekseksi (kts.inv.kohde 33). Tien vastakkaisella puolella sijaitsee Yli-Nuoranteen rautakautinen, rikaslöytöinen kalmisto (inv.kohde 19). On painavat syyt olettaa, että asutusjatkuvuus Isovaheen tontilla on ollut pitkä. Vanhan tontin alue ulottuu etelässä oleviin rivitaloihin. Näiden kahden nykyisen tontin rajalla kulkee vanha kulkureitti joen rantaan kevyelle sillalle. Yli- ja Ali-Nuoranteen talot ovat lisäksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Kuva 3. Tiluskartta vuodelta 1805. Ylimpänä nyt Isovahe Nuoranteen entisellä kylätontilla, keskellä Nuoranteen tila ja alhaalla Vähävahe. (Kartta: Isovahe (eli Nuoranto); Nuoranto, Vahe, Nuorante, Storvahe ja Lillavahe tiluskartta ja jakokirja 1805. A7:1/9-13, Kansallisarkisto, Digitaaliarkisto).

Soupas on alun perin koostunut kahdesta tilasta. 1600-luvun lopulla tiloja oli enää yksi. Souppaan rustholli alkoi 1600-luvun loppuvuosina toimia myös majatalona. Koska alueella on ollut suurimman osan aikaa vain yksi talo ja kohtalaisen pienellä tontilla on ollut runsasta maankäyttöä, ei Soupasta esitetä kiinteäksi muinaisjäännökseksi tai kulttuuriperintökohteeksi (inv.kohde 44).

Lähteenoja on vanha säterikartano joka muodostettiin rustholliksi 1758. Tilan jako tapahtui vuonna 1790 veljesten kesken Isolähteenojaksi ja Lähteenojaksi. Koska alueella on ollut suurimman osan aikaa vain yksi talo ja kohtalaisen pienellä tontilla on ollut runsasta maankäyttöä, ei kohdetta esitetä kiinteäksi muinaisjäännökseksi tai kulttuuriperintökohteeksi (inv.kohde 41).

Kauttuan kylässä mainitaan kyläluettelossa olleen 1560-luvulla jopa 18 taloa. Verotiedoista käy ilmi, että 1500-luvun lopulla kylä on ilmeisesti palanut. Vielä 1600-luvulla taloja on ollut ainakin 10 kappaletta. Isojaossa 1774 käsitellään enää kahta taloa, Heikkilää ja Luistaria. Paikalla vielä olevassa rakennuksessa toimii päiväkotii. Kylän paikka on kulttuurihistoriallisesti arvokas, koska se on säilynyt rakentamattomana. Osa kylätontista on jo muinaisjäännösaluetta, joka inventoinnin seurauksena laajeni. Alueella on tehty koekaivauksia viimeksi heinäkuussa 2013. Kauttuan kylätontin säilynyt osa on siis kiinteä muinaisjäännös (inv.kohde 3).

Kuva 4. Kauttuan kylän 10 taloa vuoden 1696 kartassa. (Kartta: Kauttua; Tiluskartta selityksineen 1696. A7:2/1-2, Kansallisarkisto, Digitaaliarkisto).

Eurasta varhaisimmat kirjalliset tiedot **vesimyllyistä** ovat 1500-luvulta. Vuoden 1587 myllyluettelo luettelee kiviparien, ei siis myllyjen, määriä. Myllyjen nimet eivät pysyneet muuttumattomina, kuten eivät niitä käyttäneet myllylahkotkaan. Lisäksi myllyjä paloi, rapistui ja autoitui. Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin kartoista löytyneitä myllynpaikkoja. Isojakokartassa vuodelta 1773 näkyy Nuoranteen ja Kirkonkylän rajalla kulkevassa Ahmasojassa merkintä myllystä. Vuoden 1696 kartassa sitä ei ole. Kalmbergin karttaan ja pitäjänkarttaan (1800-l. puoliväli) mylly on merkitty, kun taas Senaatinkartassa (1800-luvun loppu/1900-luvun alku) sitä ei enää ole. Kyseessä on **Isovaheen mylly** (mahdollisesti sama kuin Ahmaskosken mylly). Paikan tarkastuksen yhteydessä ei havaittu enää jälkiä myllystä; Ahmasojaa on voimakkaasti perattu ja ko. paikan kohdalla on nykyään maantiesilta.

Kauttuan koskessa on säilyneenä kahden myllyn kiviset rauniot kosken vastakkaisilla puolilla. Paikallisen informantin Pentti Kunnaksen mukaan kosken itäpuolinen mylly oli nimeltään **Isomylly** ja länsipuolinen **Pappilan ja Lähteenojan mylly** (todennäköisesti ns. Lähdemylly myllyluettelossa). Tässä myllyssä on nähtävillä kaksi veden sisäänvirtaamisaukkoa. Koneistoakin on osittain vielä jäljellä, osin suojattuna. Molemmat rauniot ovat Kauttuan ruukin puistomaisessa miljöössä ja niiden läheisyydessä on penkkejä ja pöytiä. Molemmat myllyt olivat Kunnaksen mukaan toiminnassa 1950-luvulle saakka. Kohteet eivät ole varsinaisia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta paikallisen merkittävyytensä vuoksi ne sopivat kulttuuriperintökohteiksi. Tämä tarkoittaa vallitsevan maankäytön olevan edelleen sallittua, mutta maankäytön suunnittelussa on huomioitava alueen erityispiirteet (inv.kohteet 36 ja 37).

Sen sijaan historiallisen ajan kiinteä muinaisjäännös on Kauttuan ruukinpuiston alueen läpi kulkevan Sepäntien vieressä hyvin säilynyt ns. **mailikivi** jalustoineen (inv.kohde 35). Nykyisin Sepäntienä tunnettu tieosuus on osa vanhaa maantietä, joka kulki Kauttualle pohjoisesta Sorkkisten kylän, Kirkonkylän ja Isovaheen kylän kautta ja jatkoi Pyhäjärven rantoja noudatellen kohti Säkylää. Jo myöhäiskeskiajalta tunnettu kulkureitti muodostaa nykyään Ruukinpuistoksi kutsutun alueen ytimen. Ensimmäiset kokonaan kiviset pylväät pystytettiin 1740 ja -50-lukujen vaihteessa Pohjanmaalle. Vuoden 1649 kestikievarijärjestyksessä määrättiin, että maanteiden varteen tuli asettaa kivet peninkulman (10 688 metriä) välein. Vuonna 1734 määrättiin kivet asetettaviksi täysi-, puoli- ja neljännespeninkulman välein. Sepäntien kivessä on vaakunamainen

kilpi ja merkintä "1/4 mil". Mahdollisesti tämä kivi osoittaa etäisyyden Vaheen kylässä olleelle kestikievarille.

Kuva 5. Mailikivi Sepäntien varressa Kauttuan ruukinpuistossa. Kuva T. Vasko.

Uusia esihistoriallisen ajan kohteita ei löytynyt. **Harolan röykkiöalue** sen sijaan laajeni oleellisesti länteen, kun kaikkiaan 35 uutta röykkiötä löytyi Kolakoskentien pohjoispuoliselta alueelta (inv.kohde 2). Röykkiöt olivat aiemmin tunnetun kaltaisia; osa matalia ja kumpumaisia, osa korkeampia ja kiuasmaisia. Kysymys lienee paitsi hauta- myös raivausröykkiöistä, kuten on aiemminkin oletettu tunnetulla Harolan alueella. Jos alueen käyttöön tulee muutoksia, tulee suorittaa tarkkuusinventointi Kolakoskentien ja Ämmälammin välisellä alueella, jotta Harolan lopullinen laajuus lännessä selviää. Alueelle vaikuttaisi olevan maankäyttöpaineita tulevaisuudessa.

Tunnetuista kiinteistä muinaisjäänöksistä tarkastettiin suunnittelualueella suurin osa. Alueiden läpikäynti painottui suunnittelualueen reunoille, joista muinaisjäänöksiä ei juuri tunneta. Sää oli työn alkaessa jo varsin kesäinen; jopa hellelukumiin päästiin. Kenttätyötä haittasi jonkin verran aluskasvillisuuden nopea rehevöityminen. Myös pelloilla kulkeminen jäi vähäiseksi tästä syystä. Toisaalta varsinkin keskusta-alueen peltoja tarkastettiin kattavasti jo vuoden 2000 inventoinnissa.

4. Tarkastetut tunnetut kiinteät muinaisjäännökset

1. Eläinlääkäriin tontti

Kunta	Eura
Nimi	Eläinlääkäriin tontti
Muinaisjäännostunnus	50010026
Muinaisjäännostyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännostyyppin tarkenne	ruumiskalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	30.5.2013
Koordinaatit:	
P: 6786569 I: 237963	
P (YKJ): 6789417 I (YKJ): 3238028	
Z/m.mpy 35,00	
Keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 800 m eteläkaakkoon. Talojen pihamaata.

Kohteen kuvaus

Keskustasta Kauttualle vievän tien länsi- ja osin itäpuolellakin laaja-alainen ruumiskalmisto useiden tonttien pihamailla. Paikkaan luetaan ns. eläinlääkäriin tontin lisäksi kohteet Yhteiskoulu, Kumlander, Tuumi, Kyllönen, Grönroos ja Hannula. Ensimmäiset löydöt alueelta ovat kelloseppä Hannulan tontin viemäriöjan kaivauksissa tulleet esineet vuonna 1932. Sen jälkeen on alueelta tullut erilaisten rakennushankkeiden yhteydessä ruumiskalmistoon viittaavia löytöjä. Alueella on myös suoritettu useita arkeologisia kaivaustutkimuksia erilaisten rakennushankkeiden vuoksi.

Tonttien alueella ja teiden varsissa on kuitenkin vielä jäljellä koskematontakin maaperää ja näin ollen on mahdollista, että paikalla on myös kalmistoa jäljellä. Maasto alueella on alun perin ollut hiekkapohjaista loivaa mäkeä. Löydöt ajoittavat kalmiston nuoremmalle rautakaudelle. Alueella on myös myöhäisrautakautisiksi tulkittuja, löydöttömiä ruumishautoja vailla mitään merkkejä vainajista.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä. Kohde on edelleen pihamaata.

Digikuvat

34

Kartat

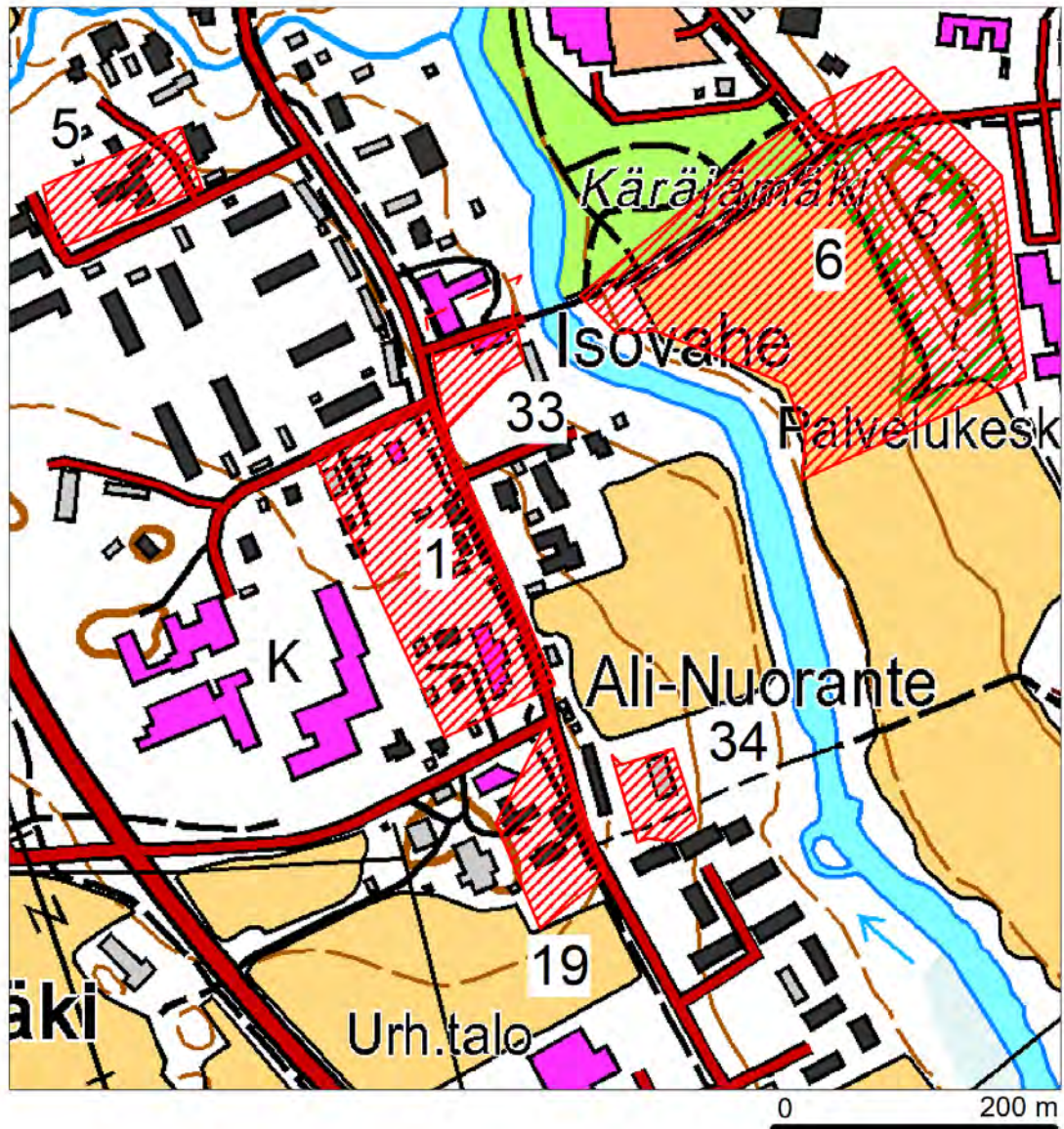
Kartta 4, s. 18

Kartta 4.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:4000

- 1 Eläinlääkäriin tontti
- 5 Kukonmäki
- 6 Käräjämäki-Osmanmäki
- 19 Yli-Nuoranne
- 33 Isovahe (Nuoranne)
- 34 Isovahe (Vahe) isovahe

kiinteä muinaisjäännös (alue)

2. Harola

Kunta	Eura
Nimi	Harola
Muinaisjäänöstunnus	50010019
Muinaisjäänöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäänöstyyppin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	725
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	20.5.2013
Koordinaatit: P: 6782031 I: 239676 P (YKJ): 6784878 I (YKJ): 3239741 Z/m.mpy alin: 47,50 Z/m.mpy ylin: 60,00 Keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 6 km eteläkaakkoon. Harolan muinaisjäänösalue sijaitsee Pyhäjärven pohjoisosan länsirannalla, Kolakoskenlahden ja Harolanlahden välissä. Osa kohteesta kuuluu luonnonsuojelu-alueeseen (Harolan lehdot -niminen tila).

Kohteen kuvaus

Muinaisjäänösalue on noin 50 ha laaja ja käsittää 690 röykkiötä ja kolme kiviriviä. Röykkiöistä suurin osa on koskemattomia. Osassa on havaittavissa rakenteita: silmäkivi, reunuskiveystä, osa on kumpumaisia, tasakokoisista kivistä kasattuja. Osa on taas vaikeasti havaittavia kiveyksiä. Harolan läntisimmässä osassa on suuria, pelkistä kivistä kasattuja röykkiöitä, joissa keskellä on kuoppa. Röykkiöistä on tutkimuksissa saatu talteen rautakautisia saviastianpaloja ja kuonaa. Röykkiöiden luonne ei ole selvillä. Alueelta tunnetaan myös useita "kuppikiviä". Kuppeja voidaan kuitenkin pitää luontaisesti syntyneinä.

HUOM! MUUTOS ALUEEN LAAJUUTEEN. Inventoinnissa 2013 löytyi kaikkiaan 35 uutta röykkiötä tunnetun muinaisjäänösalueen ulkopuolelta, Kolakoskentien pohjoispuolelta. Tien eteläpuolelta niitä ei löytynyt. Alueelta oli hiljan kaadettu metsää. Osa röykkiöistä oli kumpumaisia ja tasakokoisista kivistä kasattuja. Osa oli enemmän raivausröykkiöitä muistuttavia, suuremmista kivistä kasattuja, matalia tai kiuasmaisia. Röykkiöiden koordinaatit mitattiin gps-paikantimella. Kartalla alueen raja on *suuntaa antava*.

Jos aluetta kohtaa uudessa kaavassa maankäytön muutos, tulisi siellä suorittaa tarkkuusinventointi Kolakoskentien pohjoispuolisella alueella aina Ämmälammille asti, jotta muinaisjäänösalueen raja saataisiin tarkennettua.

Inventoinnissa löytyneiden uusien röykkiöiden koordinaatit (ETRS-TM35FIN) :

	P	I
1	6781613.758	239423.743
2	6781621.755	239435.738
3	6781633.750	239425.742
4	6781637.749	239430.740
5	6781639.748	239435.738
6	6781679.732	239438.737
7	6781710.719	239449.732
8	6781755.701	239466.725
9	6781756.700	239403.750
10	6781758.699	239398.752
11	6781791.686	239373.762
12	6781740.706	239303.791
13	6781735.708	239303.791
14	6781732.709	239303.791
15	6781736.708	239297.794
16	6781736.708	239298.793
17	6781738.707	239293.795
18	6781739.706	239293.795
19	6781742.705	239292.796
20	6781731.710	239280.801
21	6781725.712	239284.799
22	6781716.716	239290.797
23	6781715.716	239297.794
24	6781658.740	239357.770
25	6781657.740	239371.764
26	6781636.749	239374.763
27	6781628.753	239468.725
28	6781669.736	239478.720
29	6781666.737	239481.719
30	6781677.733	239488.716
31	6781639.749	239636.656
32	6781684.731	239653.649
33	6781746.705	239595.672
34	6781792.687	239572.681
35	6781716.718	239695.632

Digikuvat

18-26

Kartat

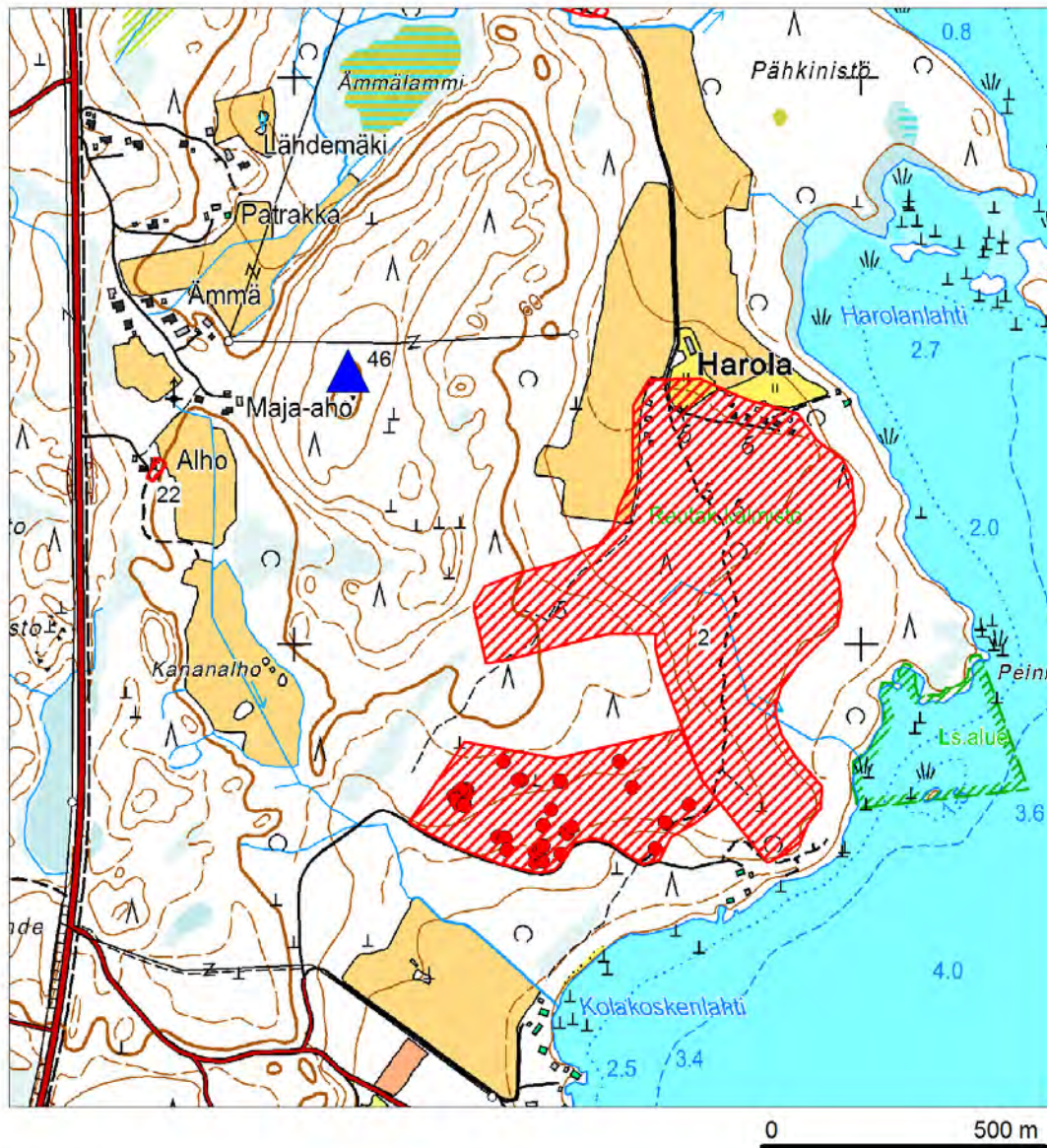
Kartta 5, s.22

Kuva 6. Eura Harola. Kiuasmainen röykkiö. Kuva: T. Vasko.

Kartta 5.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013
 T. Vasko
 MK 1:10 000

2 Harola
 22 Kananalho
 46 Ämmä

kiinteä muinaisjäännös (alue)

röykkiö

muu kohde

3. Kauttuan vanhan kylän paikka

Kunta	Eura
Nimi	Kauttuan vanhan kylän paikka
Muinaisjäännöstunnus	50010047
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	kylänpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	22.5. ja 3.6.2013
Koordinaatit:	
P: 6785295 I: 238654	
P (YKJ): 6788143 I (YKJ): 3238719	
Z/m mpy 30,00	
keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,2 km eteläkaakkoon. Alue on peltona tai joutomaana.

Kohteen kuvaus

Kauttuan kylä on vuodelta 1696 olevan kartan mukaan sijainnut ennen isoa jakoa noin 2 km Euran kirkosta eteläkaakkoon. Kauttuelle johtava tie kulkee nykyisin Eurajoen yli noin 35 m entisestä sillan paikasta pohjoiseen, mutta vanhan sillan kiviä on vielä joen rannoilla näkyvissä.

Länsirannalla on matonpesupaikka. Mattolaiturista länteen, kahden puolen vanhaa tietä ovat sijainneet Kauttuan kylän talot, joista vain Luistari on jäljellä. Rakennuksessa toimii päiväkot.

Taloja on mainittu kylässä olleen parhaimmillaan 18 kappaletta. Isojaon asiakirjoissa 1770-luvulla kylästä mainitaan enää kaksi taloa, Heikkilä ja Luistari. Entinen kyläalue on nyt peltona tai joutomaana. Muinaisjäännösalueella on suoritettu koekaivauksia kolmeen otteeseen.

Tutkimuksissa paikalta on löydetty rakennuksiin viittaavia rakenteita, mutta niiden ajoitus on epävarma. Pellon pinnalta on löytynyt myös lukuisia pyöreäksi muotoiltuja latteita kiviä. Paikalla on ollut koekaivauksia vuosina 1975 ja 1979 (Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander) ja 2012 (Kari Uotila).

Kauttuan vanhan kylän paikan eteläpuoleiselta peltoalueelta tehtiin lisäksi vuonna 2011 metallinilmaisimella löytöjä, jotka katsottiin kuuluvan kylätonttiin.

HUOM! MUUTOS ALUEEN LAAJUUTEEN. Kartalle asemoidun isojakokartan perusteella kylän alue on ollut laajempi kuin nykyinen kiinteäksi muinaisjäännökseksi rajattu alue. Rajaukseen esitetään kartassa 6 osoitettu laajennus.

Digikuvat

4-6, 39-42, 49

Kartat

Kartta 6, s. 25

Kuva 7. Kauttuan vanhan kylän paikka isojakokartassa. (Kauttua; Isojaonkartta ja asiakirjat 1782-1783 (A7:2/3-12. Kansallisarkisto, Digitaaliarkisto).

Kuva 8. Kauttuan vanhan kylän paikka. Kuva: T. Vasko.

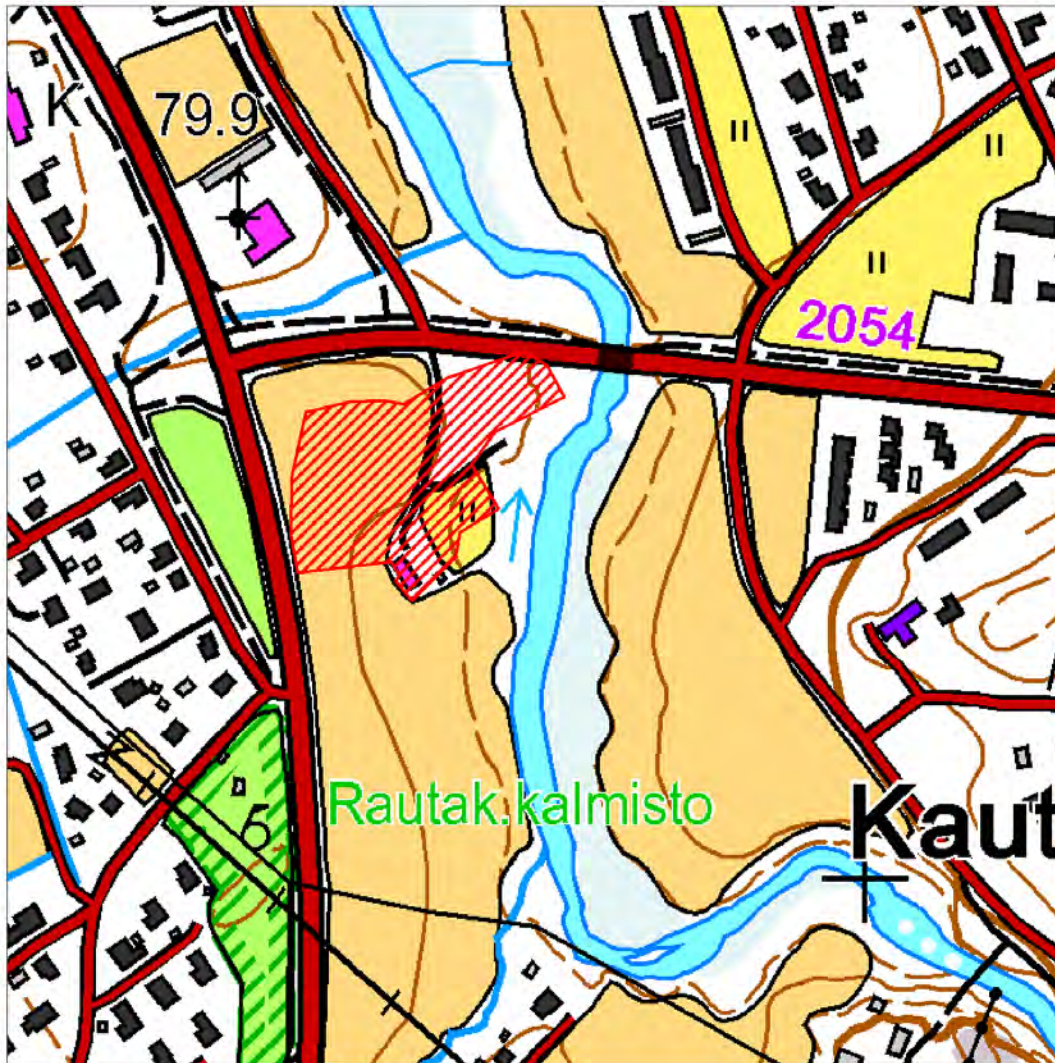
Kartta 6.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:4000

Kauttuan vanhan kylän paikka

kiinteä muinaisjäännös (alue)

4. Keittiömäki

Kunta	Eura
Nimi	Keittiömäki
Muinaisjäännöstunnus	50010043
Muinaisjäännöstyyppi	muinaisjäännösryhmät
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	moniperiodinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	31.5.2013
Koordinaatit:	
P: 6784894 I: 239020	
P (YKJ): 6787742 I (YKJ): 3239085	
Z/m.mpy alin: 40,00 Z/m.mpy ylin: 44,00	
Mahdollisen kalmiston koordinaatit	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,7 km kaakkoon. Kohde sijaitsee Eurajoen eteläpuolella, noin 50 m joesta, talon pihalla kumpareella.

Kohteen kuvaus

Viemärin kaivussa tuli vuonna 1976 esiin keihäänkärki, joka on löytöolosuhteittensa perusteella tulkittu kalmistolöydöksi. Löytökohdassa oli likamaata ja ojakaivannosta löytyi tältä kohtaa irtomaasta veitsi ja saviastianpala. Mahdollista siis on, että paikalla on meronvingiajan kalmisto ja varsinainen kalmistoalue ulottuu ladon takana kohoavalle loivalle ja kivien peittämälle kummulle. Alueelta on myös mm. kivilaji-iskos, joka on liitetty paikalla olevaan mahdolliseen kivikautiseen asuinpaikkaan. Pellolta kumpareen länsipuolelta on löydetty rautakautista keramiikkaa ja kivilaji- ja kvartsi-iskoksia. Iskosten perusteella kivikautinen asuinpaikka näyttäisi jatkuvan jokitörmälle asti (p = 6787 740, i = 3239 020).

Muinaisjäännösryhmään on liitetty kuuluvaksi myös kaksi kiviroykkiötä, joista toinen sijaitsee edellisestä noin 350 m eteläkaakkoon. Se on Ahlströmin tilaan kuuluvan rakennuksen pihalla tien vieressä. Röykkiön koko on noin 2,5 m x 0,5 m. Röykkiön päällä kasvaa koivu ja suuri osa röykkiöstä on juurien peitossa (p= 6787 35, i = 3239 12). Toisesta ei ole kuvausta. Nämä röykkiöt saattavat liittyä Kauttuan tehtaankin toimintaan.

Mahdollisen kalmiston tontilla olevat rakennukset eivät ole enää käytössä (ikkunat levytetty). Muuten paikka oli edelleen tonttimaana, eikä siellä ollut havaittavissa maankäytön muutosta.

Digikuvat

70-71

Kartat

Kartta 15, s. 77

Kuva 9. Keittiömäki. Mahdollinen kalmistokumpu pihamaalla. Kuva: T. Vasko.

5. Kukonmäki

Kunta	Eura
Nimi	Kukonmäki
Muinaisjäännöstunnus	50010024
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	polttokenttäkalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	3.6.2013
Koordinaatit: P: 6786801 I: 237834 P (YKJ): 6789650 I (YKJ): 3237899 Z=34,00 m mpy	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 600 m etelään. Mahdollinen kalmisto sijaitsee Eurajokeen laskevan Ahmaspuron eteläpuolella, Laitila-Harjavalta tiestä 120 m itään. Maasto on mäenkumpare piha-alueella.

Kohteen kuvaus

Paikalta on todettu kolme kumpumaista, suurista kivistä kasattuja röykkiötä, joissa kaikissa on suoritettu tutkimuksia. Vuonna 1879 tutkittua röykkiötä on pidetty hautana siitä saatujen poltettujen luiden ja keihäänkärkien perusteella. Se ajoittuu 500-luvulle jKr.

Vuonna 1927 tutkitut kaksi röykkiötä olivat epämääräisempiä luonteeltaan. Löydöt olivat pääasiassa saviastianpaloja, kuonaa, hieman palanutta ja palamatonta luuta. Lisäksi mäeltä on todettu soikeita syvennyksiä, joista on saatu kuonaa. Mahdollista on, että mäellä on ollut myös raudanvalmistuspaikka.

Paikalla tehtiin pieni koekaivaus myös vuonna 1999. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu.

Alue on piha-aluetta. Kohteen maankäytössä ei ole tapahtunut muutosta.

Digikuvat

36

Kartat

Kartta 4, s.18

6. Käräjämäki-Osmanmäki

Kunta	Eura
Nimi	Käräjämäki-Osmanmäki
Muinaisjäännöstunnus	50010027
Muinaisjäännöstyyppi	muinaisjäännösryhmät
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	24.5.2013
Koordinaatit:	
P: 6786836 I: 238330	
P (YKJ): 6789685 I (YKJ): 3238395	
Z/m.mpy alin: 35,00 Z/m.mpy ylin: 40,00	
keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 600-700 m kaakkoon. Käräjämäki-Osmanmäki sijaitsee Eurajoen itärannalla, noin 200 m joesta. Maasto on luoteis-kaakkoisuuntaista hiekkaharjannetta, Vaheennummen jatkoa. Paikkaa ympäröivät länsi- ja eteläpuolelta pellot, muuten paikka on rakentamisen ympäröimää.

Kohteen kuvaus

Muinaisjäännöskompleksi, joka käsittää ruumiskalmiston, polttokalmiston ja ns. kärjäkivet sijaitsee hiekkaharjanteella, jonka pohjoispään läpi kulkee tie jakaen alueen kahteen osaan. Kärjäjäen vanhimmat haudat ovat olleet kuoppiin tehtyjä polttohautoja. Kuuluisan ns. tuomarinympyrän sisältä on palokuoppahauta. Lisäksi mäellä on kaksi kumpuhautaa, jossa toisessa oli selvä polttohauta. Mäen eteläkärjestä on myös joitakin kiviesineitä, jotka antavat aiheen olettaa, että paikalla olisi ollut myös kivikautista asutusta, joka on tuhoutunut rautakautisten haudausten seurauksena.

Meronvingiajalta lähtien paikalla on ruumishautoja, joiden joukossa on ns. Kärjäjäen soturihauta. Se sijoittuu alueen läpi kulkevan tien pohjoispuolelle. Hautausta peitti vahva kiveys, jonka alla oli puukammio. Löytöinä saatiin mm. miekka, väkipuukko ja ango sekä kilven rautaosat. Merkittävin löytö oli kuitenkin haudasta löydetty kellertävä hioin, jota on pidetty symbolisena esineenä, mahdollisesti päällikön merkinä. Kärjäjäen pohjoispuolista aluetta on kutsuttu Osmanmäeksi. Kärjäjäki-Osmanmäki ovat alunperin olleet yhtä mäkeä. Osmanmäen vanhan hiekkakuopan ja peltoalueen välisellä rajalla suoritettiin vuonna 1985 tutkimuksia uuden liikekeskuksen rakentamisen vuoksi. Paikalta löydettiin kahdeksan ruumishautaa. Tämä alue on vapautettu rakentamiselle.

Turun ja Porin lääninhallitus on vahvistanut Kärjäjäjäen-Osmanmäen ja sen suoja-alueen rajat vuonna 1978. Paikalla on informaatiotaulu.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat
27-28

Kartat
Kartta 4, s.18

Kuva 10. Eura Käräjämäki-Osmanmäki. Näkymä etelästä. Kuva: T. Vasko.

7. Lauhianmäki

Kunta	Eura
Nimi	Lauhianmäki
Muinaisjäännöstunnus	50010030
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ruumiskalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	3
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	22.5.2013
Koordinaatit: P: 6788183 I: 238001 P (YKJ): 6791032 I (YKJ): 3238066 Z/m.mpy alin: 33,00 Z/m.mpy ylin: keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 800 m pohjoiseen. Ruumiskalmisto on sijainnut peltolakeuksien keskellä kohoavalla hiekkapohjaisella kumpareella Eurajoen itärannalla, noin 350 m joesta.

Kohteen kuvaus

Muinaisjäännös on osittain tutkittu, osittain tuhoutunut. Euran seurakunta otti vuonna 1891 Lauhianmäen hautausmaaksi. Mäki ehdittiin tasoittaa pientä osaa lukuun ottamatta. Vuonna 1890 vain seitsemän hautaa tutkittiin. Tutkimusten perusteella haudat ajoittuvat pääasiassa rautakauden lopulle, mutta mäestä löydettiin myös vanhemmalle roomalaisajalle ajoittuvat rannerenkaat.

Alue on edelleen hautausmaana. Sen ympärillä olevalla pellolla käveltiin etsien mahdollisia irtolöytöjä. Mitään ei kuitenkaan löytynyt.

Digikuvat

11-12

Kartat

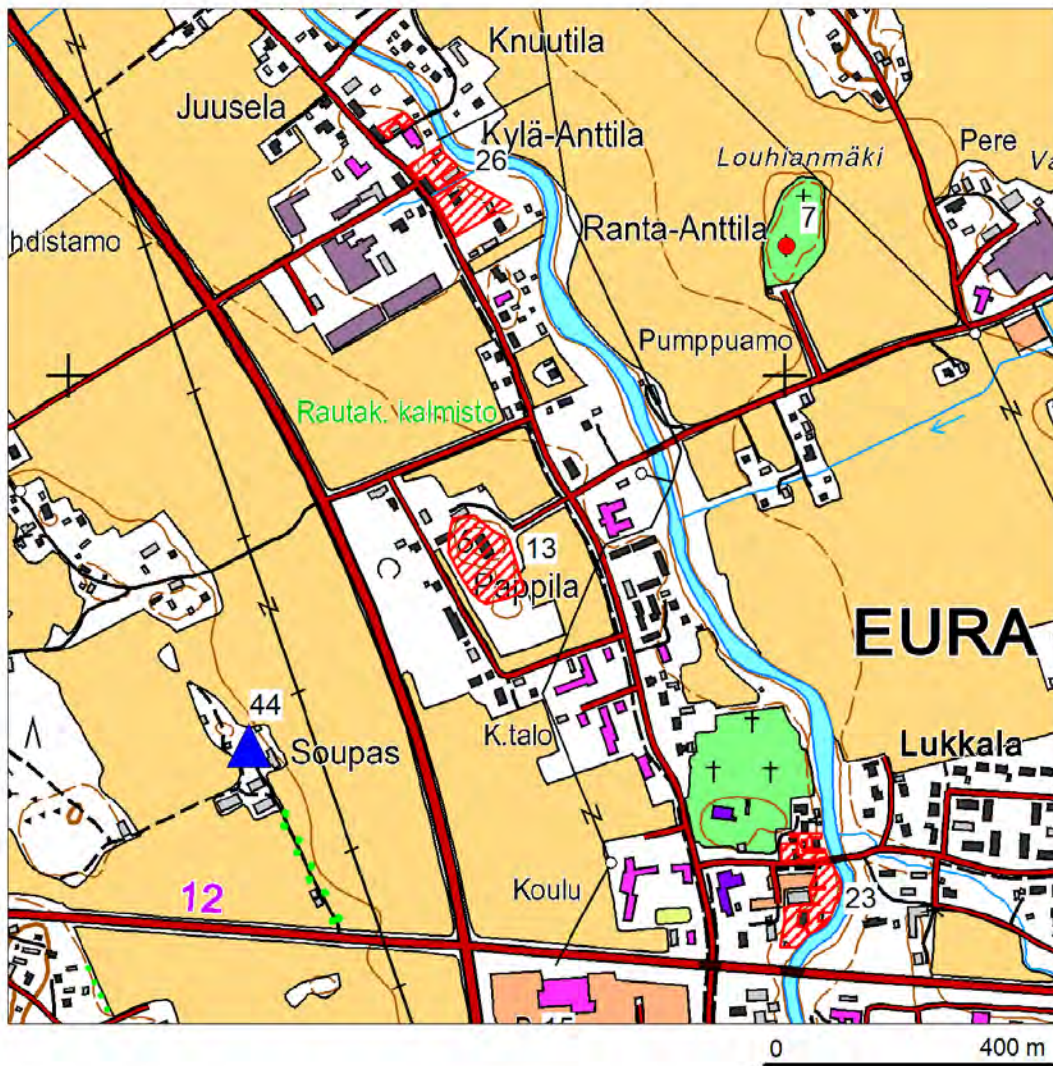
Kartta 7, s.32

Kartta 7.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:8000

7 Louhianmäki
 13 Pappilanmäki
 23 Kirkonkylä (Kyrkeby)
 26 Sorckinen (Sorckis)
 44 Soupas

kiinteä muinaisjäännös (alue)

kiinteä muinaisjäännös

muu kohde

8. Linnavuori

Kunta	Eura
Nimi	Linnavuori
Muinaisjäänöstunnus	50010023
Muinaisjäänöstyyppi	puolustusvarustukset
Muinaisjäänöstyyppin tarkenne	muinaislinnat
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	31.5.2013
Koordinaatit: P: 6784208 I: 239052 P (YKJ): 6787056 I (YKJ): 3239117 Z/m.mpy alin: 45,00 Z/m.mpy ylin: 55,00 keskipistekoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 4 km eteläkaakkoon. Linnavuori sijaitsee Pyhäjärven pohjoispäästä ja Eurajoen niskasta noin 700 m länteen ja Luistarin kalmistosta noin 800 m eteläkaakkoon.

Kohteen kuvaus

Kauttuan linnamäki on Ala-Satakunnan ainoa linnavuori. Se on alavasta peltotasangosta kohoava metsäinen mäki. Linnan koillis-pohjoissivu on äkkijyrkkä kallionseinämä, muut ovat huomattavasti loivempia ja niiden reunoilla on näkyvissä vallin kivisiä perustuksia. Perustusten runkona on isoja maakiviä. Kiveyksen leveys vaihtelee 1,3-4,5 m:iin ja korkeus on keskimäärin 1-2 m. Sen pituus on noin 56 m. Sen rajaama alue on noin 40 x 30 m ja lounaisreunalla on mahdollinen porttiauikko sekä merkkejä mahdollisesta ulommasta varustuksen pohjasta.

Paikalla on tehty arkeologisia kaivaustutkimuksia kolmesti ja niiden perusteella linnamäki olisi ollut käytössä ainakin 700-800 -luvulla jKr. Kohteessa on informaatiotaulu.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

93-98

Kartat

Kartta 11, s. 54

Kuva 11. Linnavuoren lounaisosan kivivallia. Kuva: T. Vasko.

Kuva 12. Linnavuoren lakea. Kuva: T. Vasko.

9. Luistari

Kunta	Eura
Nimi	Luistari
Muinaisjäännöstunnus	50010032
Muinaisjäännöstyyppi	muinaisjäännösryhmät
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	pronssikautinen, rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	24.5.2013
Koordinaatit: P: 6785034 I: 238596 P (YKJ): 6787882 I (YKJ): 3238661 Z/m.mpy alin: 38,00 Z/m.mpy ylin: keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,2 km kaakkoon. Kohde sijaitsee Eura - Laitila tien ja vanhan Laitilan tien risteyksessä, Eurajoesta 180 m länteen. Alue on entistä peltoa ja viljelemätöntä mäkeä.

Kohteen kuvaus

Muinaisjäännösalue käsittää rautakautisen ruumis- ja röykkiökalmiston, pronssikautisen röykkiön ja asuinpaikan. Kohteesta on tutkittu yli 1300 hautaa. Paikalla on ollut ajanlaskumme alkua edeltävillä vuosisadoilla asuinpaikka, josta todisteena ovat lukuisat tulisijat ja saviastianpalat. Tutkituista röykkiöistä osa voidaan yhdistää tähän aikaan.

500-luvun lopulla paikkaa ryhdyttiin käyttämään ruumiskalmistona. Aluksi hautaukset olivat köyhiä, mutta vuoden 800 paikkeilla hautoja ryhdyttiin varustamaan rikkaasti. Aikuisten hautojen väliin alkaa ilmestyä lastenhautoja. Rautakauden loppu, 900- ja 1000-luvut, olivat Eurassa vaurasta aikaa, mutta 1100-luvulta on Luistarista vain muutamia esineitä. Kalmistossa on kuitenkin lukuisia esineettömiä hautoja.

Muinaisjäännös on lähes kokonaan tutkittu. Hautaröykkiöt on entistetty. Paikalla on informaatiotaulu. Paikkaa hoidetaan merkittävänä nähtävyytenä. Vuonna 2006 kalmistoalueen keskellä olevan vanha sähköpylväs poistettiin ja uusi pystytettiin lähemmäksi Harjavalta-Uusikaupunki tietä. Vuonna 2011 Eura-Luistaritien ja joen väliseltä pellolta löytyi metallinilmaisimella kalmistolöytöjä. Muinaisjäännöksen rajausta laajennettiin löytöjen perusteella.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

1-3

Kartat

Kartta 15, s. 77

10. Mikkolanmäki

Kunta	Eura
Nimi	Mikkolanmäki
Muinaisjäännöstunnus	50010044
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	29.5.2013
Koordinaatit: P: 6785225 I: 239025 P (YKJ): 6788073 I (YKJ): 3239090 Z/m.mpy alin: 40,00 Z/m.mpy ylin: 45,00 keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,4 km kaakkoon. Mahdollinen kalmisto sijaitsee louhikkoisen Mikkolanmäen (tunnetaan myös nimillä Riihimäki ja Kirkkomäki) rinteessä. Paikka on Eurajoesta noin 200 m itään teiden rajoittamalla alueella, kirkkorakennuksesta noin 70 m pohjoiseen.

Kohteen kuvaus

Vuonna 1965 löydettiin keihäänkärki mäen luoteisrinteestä kappalaisen virkatalon viemäriojaa kaivettaessa, ns. Sähkötalojen väliseltä alueelta. Aikaisemmin oli mäen tästä päästä tullut mm. rautakautista keramiikkaa, kun Sähkötalojen ohi vievää tietä levennettiin. Vuonna 1966 saman mäen rinteestä, tienleikkauksesta löytyi saviastianpaloja ja rautakuonaa. Paikalla on rautakauteen liittyviä muinaisjäännöksiä, mutta niiden luonnetta ei ole pystytty selvittämään. Paikalla on luontainen kivikko, mutta mitään selviä maanpäällisiä rakenteita ei ole havaittavissa.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

47-48

Kartat

Kartta 15, s. 77

11. Mikkolanmäki 2

Kunta	Eura
Nimi	Mikkolanmäki 2
Muinaisjäännöstunnus	50010069
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	29.5.2013
Koordinaatit: P: 6785072 I: 238951 P (YKJ): 6787920 I (YKJ): 3239016 Z/m.mpy alin: 35,00 Z/m.mpy ylin: 38,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,6 km kaakkoon. Asuinpaikka sijaitsee kohti Eurajokea laskevalla hiekkaisella peltorinteellä, Kattuan seurakuntakeskuksen lähellä.

Kohteen kuvaus

Pelloilta kerättiin vuoden 2000 inventoinnissa noin 100 metrin pituiselta ja muutaman kymmenen metrin levyiseltä alueelta kvartsiesineitä, -iskoksia sekä kivilaji-iskoksia.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

50-51

Kartat

Kartta 15, s. 77

Kuva13. Mikkolanmäki 2. Kivikautinen asuinpaikka pellolla. Joenvarsipensaikon takana Kauttuan vanhan kylän paikka.
Kuva: T. Vasko.

Kuva14. Mikkolanmäen reuna luoteessa. Kuva: T. Vasko.

12. Osma

Kunta	Eura
Nimi	Osma
Muinaisjäännöstunnus	50010042
Muinaisjäännöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	ajoittamaton
Rauhoitusluokka	3
Lukumäärä	3
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	7.6.2013
Koordinaatit:	
P: 6786405 I: 236783	
P (YKJ): 6789253 I (YKJ): 3236847	
Z/m.mpy alin: 35,00 Z/m.mpy ylin: 37,50	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 1,5 km lounaaseen. Röykkiöt sijaitsevat Ahmaspurosta 300 m pohjoiseen, peltoauekan keskellä sijaitsevan saarekkeen eteläkärjessä.

Kohteen kuvaus

Saarekkeen eteläreunassa oleva röykkiö on suuri, näyttävä, turpeen peittämä kumpu, jossa on kiveystä paikoin näkyvissä. Sen koko on 16 x 12 m. Sen länsireunalle on tehty kellari. Mainitusta röykkiöstä 10 m länsi-luoteeseen on samanlainen röykkiö. Kolmas röykkiö on 3 m edellisestä pohjoiseen. Se on turpeen peittämä. Keskellä on suuri maakivi ja reunoilla on näkyvissä kiveystä. Röykkiön koko on 7 x 7 m.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

74-76

Kartat

Kartta 9, s. 45

13. Pappilanmäki

Kunta	Eura
Nimi	Pappilanmäki
Muinaisjäännöstunnus	50010029
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ruumiskalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	22.5.2013
Koordinaatit:	
P: 6787752 I: 237550	
P (YKJ): 6790601 I (YKJ): 3237615	
Z/m.mpy alin: 34,00 Z/m.mpy ylin: 37,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 500 m luoteeseen. Ruumiskalmiston hautoja on Euran pappilarakennuksen länsi-
eteläpuolelta, puutarhasta hiekkapohjaiselta mäeltä.

Kohteen kuvaus

Kirkkoherra Laihiander mainitsee kirjoituksessaan vuodelta 1753, että Pappilanmäessä on
hautausmaa ja sieltä on löydetty ihmisen luita ja messinkiketjua. Pappila rakennettiin nykyiselle
paikalleen vuonna 1843. Perustuksia kaivettaessa löydettiin upea, hopeakoristeinen ristiretkiajan
miekka. Vuonna 1927 löytyi vesijohtotöissä pappilan rakennuksen koillispuolelta rautakautisia
esineitä. Vuonna 1939 päärakennuksen alle tehtiin pannuhuone. Sieltä löytyi kaksiteräinen, kullalla
ja hopealla päällystetty sekä eläinornamentiikalla koristettu loistomiekka 600-luvun lopulta. Miekan
tuppi oli myös säilynyt ja sitä koristaa härkätäpään kala. Samasta haudasta on vielä ns.
permalainen vyö. Autotallin perustuksia kaivettaessa on havaittu haudan profiileita 1/2 - 1 m:n
syvyydessä. Pappilan puutarhasta on keihäänkärki, jonka tarkkaa löytöpaikkaa ei kuitenkaan
tiedetä.

Tutkimatonta kalmistoa on mahdollisesti jäljellä päärakennuksen luoteis-pohjois- ja koillisreunalla.
Pappilanmäen historiallisen ajan kerrostuma käsittää mahdollisesti mäellä osin säilyneet pitäjän
pappilan rakennusryhmän jäännökset, jotka sijaitsevat mäellä sijaitsevaa ruumiskalmistoa
huomattavasti laajemmalla alueella. Osa kalmistosta on tutkittu kaivauksilla, osa on hävitetty
rakennustoiminnassa.

Alueen maankäyttö ei ole muuttunut. Pappilarakennus on edelleen asuttu.

Digikuvat

9-10

Kartat

Kartta 7, s.32

14. Puolvälinkivi

Kunta	Eura
Nimi	Puolvälinkivi
Muinaisjäännöstunnus	1000003181
Muinaisjäännöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	rajamerkit
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	3.6.2013
Koordinaatit: P: 6788950 I: 241634 P (YKJ): 6791799 I (YKJ): 3241700 Z/m.mpy alin: 62,50 Z/m.mpy ylin:	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 4 km koilliseen, Eurasta Köyliön Tuiskulaan kulkevan paikallistien 2141 varressa on siirtolohkare.

Kohteen kuvaus

Kivi sijaitsee aivan tien länsireunassa noin 1 km:n etäisyydellä valtatie 12:sta Eurasta päin tultaessa. Kivi on jyrkkäseinämäinen ja halkaisijaltaan 1,5-2 m. Kiven päällä kasvaa sammalta ja jäkälää. Kiven päällä kerrotaan myös olevan hakkauksia, joita ei ole tarkistettu maastossa.

Köyliö-seuran jäsenen Jaakko Ojalan mukaan kivi tunnetaan paikkakunnalla nimellä Puolvälin- tai Puolmatkankivi, ja se on ollut vanhastaan puolimatkan merkinä kuljettaessa Tuiskulan kylältä Euraan. Kivi koetaan paikallisesti arvokkaana maamerkinä, johon liittyy tarinoita. Lisäksi Puolvälinkivi on vanha Euran kylien välinen rajakivi: Euran Kirkonkylän, Sorkkisten ja Soupaksen kylien rajat yhtyvät kivellä. Vuoden 1699 maakirjakartassa kivi on merkitty tekstillä "Teinein Vaha Rää är en stoor sten".

Alueen maankäyttö ei ole muuttunut. Kiven päällä mahdollisesti olevia hakkauksia ei tarkistettu, koska sen päälle kiipeäminen vaatisi apuvälineitä.

Digikuvat

72-73

Kartat

Kartta 8, s. 43

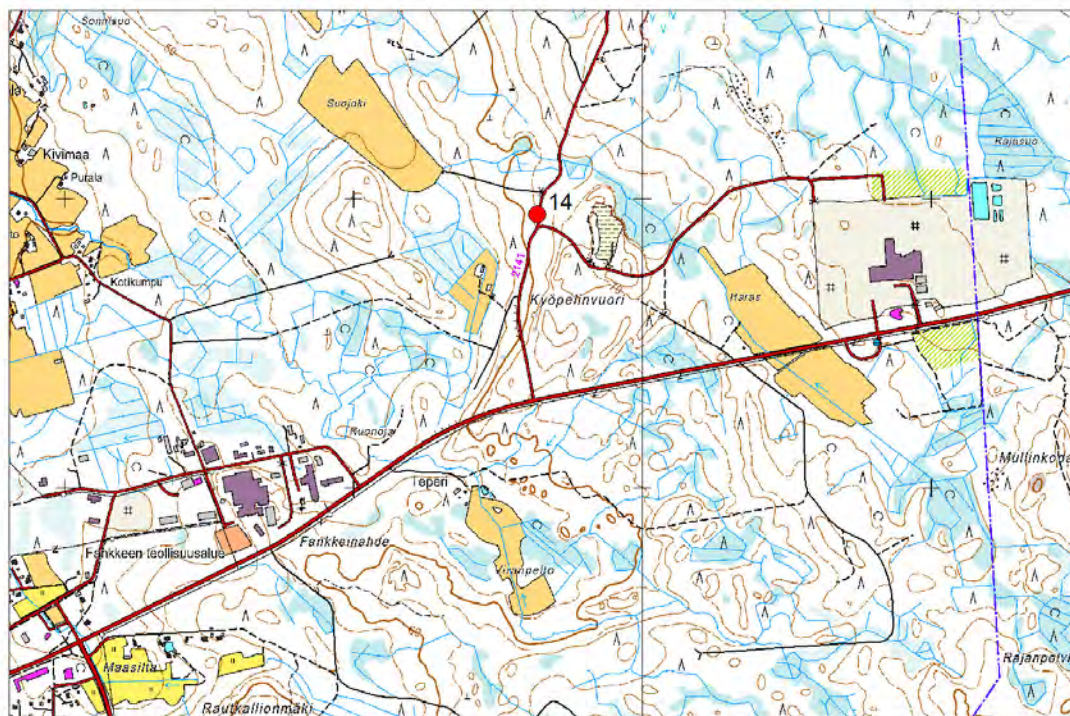
Kuva 15. Puolvälinkivi. Rajakivi sijaitsee aivan tien vieressä. Kuva: T. Vasko.

Kartta 8.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:20 000

14 Puolvälinkivi

kiinteä muinaisjännös

15. Vainionmäki

Kunta	Eura
Nimi	Vainionmäki
Muinaisjäännöstunnus	50010028
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ruumiskalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	22.5.2013
Koordinaatit:	
P: 6787009 I: 237652	
P (YKJ): 6789858 I (YKJ): 3237717	
Z/m.mpy: 37,50	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 450 m lounaaseen. Mahdollinen ruumiskalmisto sijaitsee hiekkapohjaisella mäellä ja osittain puutarhassa Uusikaupunki-Harjavalatien ja Liiketien risteyksessä grillirakennuksen takana.

Kohteen kuvaus

Puutarhasta, Vainionmäen päärakennuksen pohjoispäädystä on löydetty keihäänkärki ja toinen taloon tulevan ajotien kohdalta. Alueelta on suoritettu viime vuosisadalla tutkimuksia. Kalmistoa on arveltu olevan jäljellä mäen pohjoisrinteessä ja laella, Vainionmäen tilan kaakkoispuolella. Maanpinnalle on näkyvissä epämääräistä kiveystä ja vajoamia. Mäen eteläiseltä puoliskolta, Osman talon pellosta on myös löydetty keihäänkärki. Grillirakennuksen kohdalla on suoritettu koekaivauksia 1980-luvulla kahteen kertaan. Tältä alueelta ei ole löydetty muinaisjäännökseen viittaavaa.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

13-14

Kartat

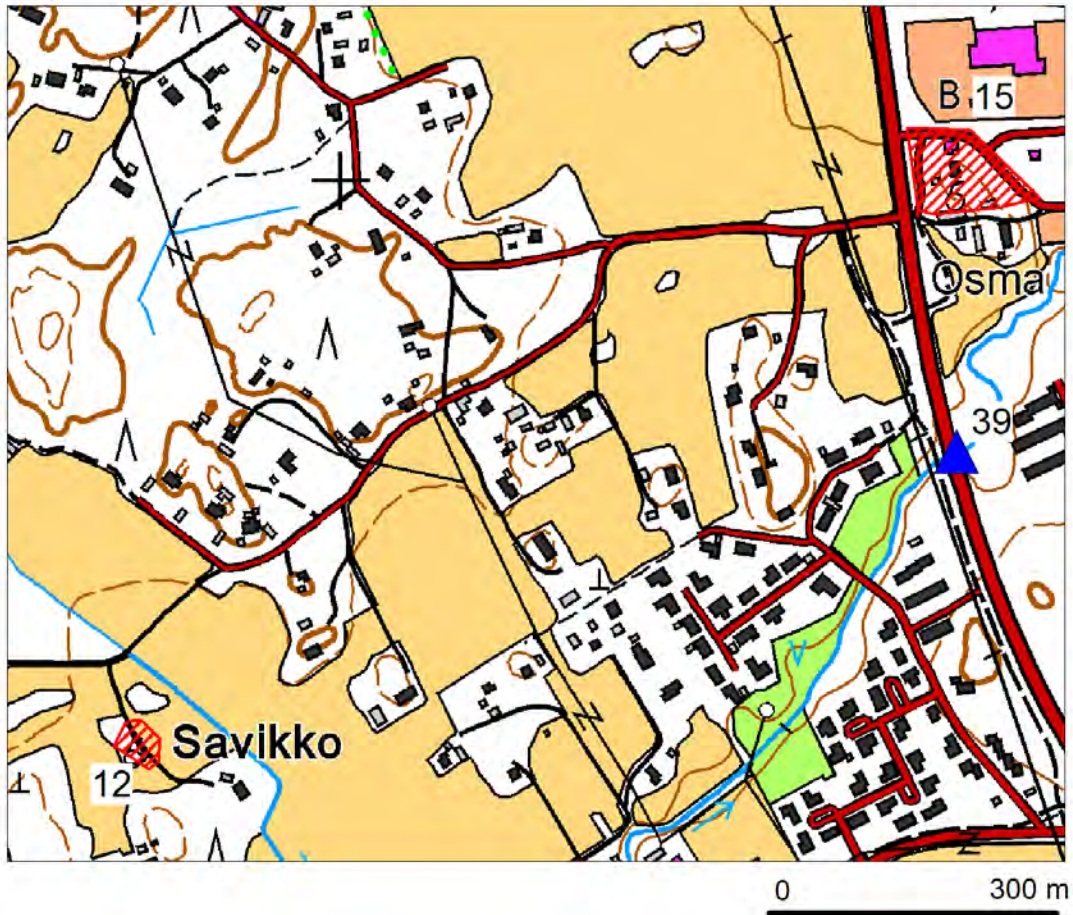
Kartta 9, s.45

Kartta 9.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:6000

12 Osma
15 Vainionmäki
39 Isovaheen mylly

kiinteä muinaisjäännös (alue)

muu kohde

16. Vanha kansakoulu (Kaunismäki)

Kunta	Eura
Nimi	Vanha kansakoulu (Kaunismäki)
Muinaisjäännöstunnus	50010016
Muinaisjäännöstyyppi	muinaisjäännösryhmät
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	24.5.2013
Koordinaatit:	
P: 6785509 I: 238449	
P (YKJ): 6788357 I (YKJ): 3238514	
Z/m.mpy 38,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 1,9 km eteläkaakkoon. Kohde sijaitsee Eurajokeen viettävän peltoaukean reunassa, Eura-Kiukainen tien länsireunassa ja Kännön koulun pihamaalla. Muinaisjäännösryhmä käsittää ruumishautoja sekä röykkiöitä.

Kohteen kuvaus

Paikalla vuonna 1968 tutkittu matala röykkiömäinen kiveys ja mahdolliset kuoppaliedet viittasivat tutkijan mukaan asumuksen jäännökseen pikemmin kuin hautaukseen. Vuonna 1987 paikalta todettiin 24 nuoremman rautakauden ruumishautaa. Löytöjä saatiin kahdeksasta haudasta, mutta suurin osa löydöistä oli kahdessa haudassa. Aineisto koostui keihäänkärjistä, pronssispiraaleista tekstiilijäännöksineen, sormuksista, saviastianpaloista sekä ihmisen ja eläimen luista, joukossa yksi kallo. Vuosien 1991-92 kaivauksissa paikalta todettiin vielä seitsemän ruumishautaa. Niiden suunta oli länsilounaasta itäkoilliseen. Joukossa oli yksi kaksoishautaus. Löytöinä saatiin mm. rahoja, keihäänkärkiä, solkia. Haudat ajoittuvat viikinkiajan lopulle ja ristiretkiaikaan.

Luistarintien varresta, 300 m koulusta kaakkoon löydettiin kevytväylän rakentamiseen liittyvien tutkimusten yhteydessä 18 tummaa kuviota, jotka on tulkittu mahdollisiksi ruumishautoiksi. Löydöiltään ne olivat niukkoja eikä tarkkaa ajoitusta saatu. Kuviot olivat pieniä, keskimäärin vain 150 cm pitkiä ja syvyys oli alle 50 cm. Alueella oli myöhemmän toiminnan merkkeinä oja, joista suuri osa oli samansuuntaisia kuin hautakuvioiksi tulkitut läikät.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

HUOM! Nykyisen muinaisjäännösalueen rajauksen ulkopuolella on koulun länsipuolella, lähes rakennuksessa kiinni oleva kiven- ja maansekainen röykkiö. Kumpareen reunoilla on kiviä, halkaisija noin 5 metriä. Röykkiö mainitaan jo Hirviluodon vuoden 1959 inventoinnissa. Sen koordinaatit ovat: P 6785 534 I 238 395.

Digikuvat

7-8, 16-17

Kartat

Kartta 10, s. 50

Kuva 16. Röykkiön reunaa Kännön koulun takana. Kuva: T. Vasko.

17. Vähäsuonmäki

Kunta	Eura
Nimi	Vähäsuonmäki
Muinaisjäännöstunnus	50010031
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	27.5.2013
Koordinaatit: P: 6789556 I: 237464 P (YKJ): 6792406 I (YKJ): 3237529 Z/m.mpy 40,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,2 km pohjoisluoteeseen. Mahdollinen ruumiskalmisto sijaitsee Sorkkisten kylän keskustassa hiekkapohjaisella harjanteella.

Kohteen kuvaus

Paikalla on harjanteen itäreunassa hiekkakuopanseinämässä näkyvissä tumma hautaprofiilia? muistuttava juova. Siitä on löytynyt palamaton luu noin 50 cm:n syvyydestä. Tumma alue on tutkittu, mutta siitä ei löytynyt muuta hautaan viittaavaa.

Alueella on pihamaata, puutarhaa ja pieni metsikkö.

Digikuvat

79-82

Kartat

Kartta 18, s. 89

18. Vähä-Vahe

Kunta	Eura
Nimi	Vähä-Vahe
Muinaisjäännöstunnus	50010015
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ruumiskalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	29.5.2013
Koordinaatit: P: 6785907 I: 238495 P (YKJ): 6788755 I (YKJ): 3238560 Z/m.mpy alin: 32,00 Z/m.mpy ylin: 35,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 1,8 km eteläkaakkoon. Mahdollinen kalmisto sijaitsee kirkolta Kauttuelle johtavan maantien ja Vaheennummelle haarautuvan tien kulmauksessa, Eurajoesta noin 50 m länteen.

Kohteen kuvaus

Talon pihalla on noin 15x15 m laajalla alueella soikeita vajoamia, lähinnä itä-länsisuuntaisia. Nämä saattavat olla ruumishautoja.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

43-46

Kartat

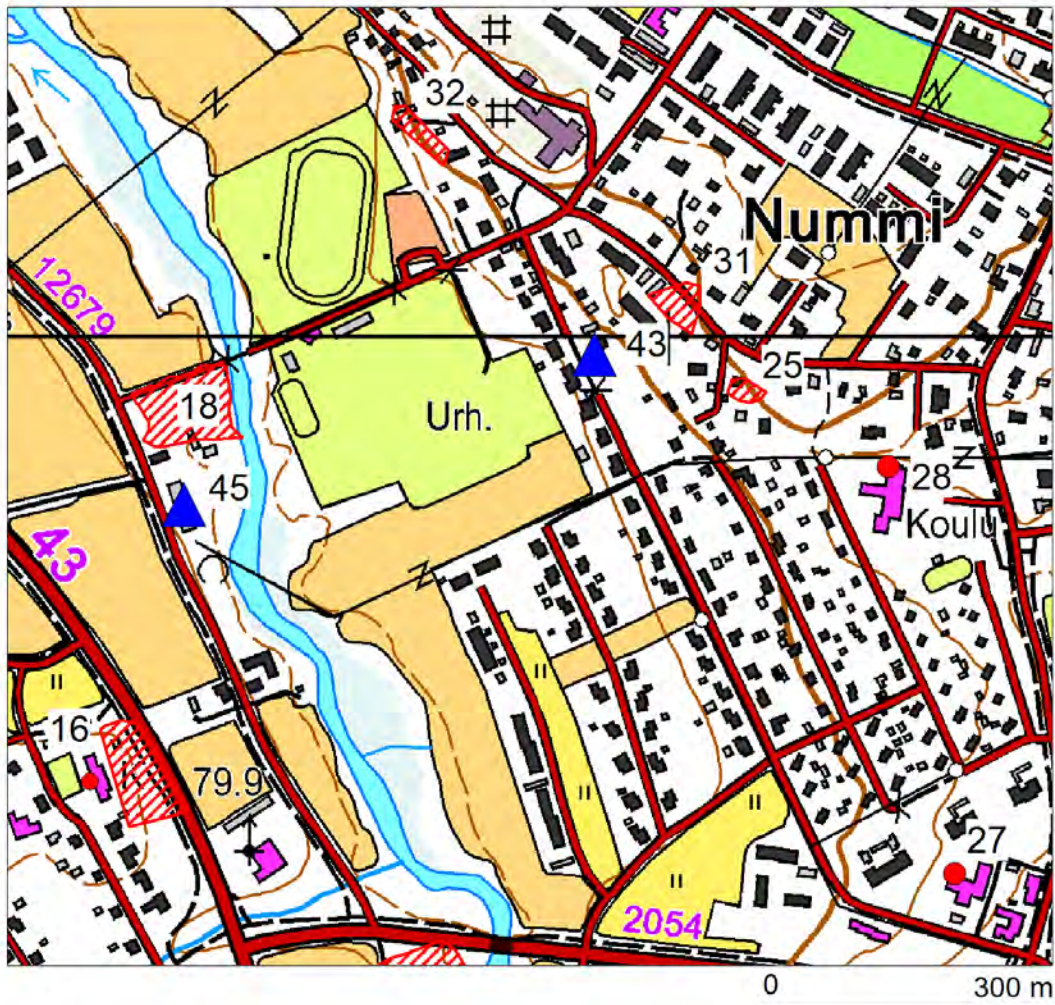
Kartta 10, s. 50

Kartta 10.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:6000

16 Vanha kansakoulu (Kaunismäki)

18 Vähä-Vahe

25 Nummi

27 Tyttöpuisto

28 Uusi kansakoulu (Kauttuan ala-aste)

31 Vahe-Peltomaa

32 Vaheenummi

43 Rinnetie

45 Vahe (Vahe) Vähä-Vahe

kiinteä muinaisjäännös (alue)

kiinteä muinaisjäännös

muu kohde

19. Yli-Nuoranne

Kunta	Eura
Nimi	Yli-Nuoranne
Muinaisjäännöstunnus	50010025
Muinaisjäännöstyyppi	hautapaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ruumiskalmistot
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	30.5.2013
Koordinaatit: P: 6786302 I: 238120 P (YKJ): 6789150 I (YKJ): 3238185 Z/m.mpy 36,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 1,2 km eteläkaakkoon. Ruumiskalmisto sijaitsee Eura-Laitila maantiestä 200 m itään, Yli-Nuoranteen talon puutarhassa sekä mahdollisesti ns. Rantapuiston alueella. Alue on hiekkapohjaista laakean mäen eteläreunaa, joka viettää kohti Eurajokea.

Kohteen kuvaus

Alueelta on todettu yli 20 ruumishautaa. Osa haudoista on ollut itä-länsi -suuntaisessa rivissä, vainajat puuarkuissa. Osa haudoista on ollut esineettömiä. Osassa on ollut rikas varustus aseita, koruja, viikatteita, keritsimiä, pronssispiraaleita ja saviastioita. Kalmisto näyttäisi jatkuvan Nuoranteen ympäristöön. Vieressä kohde 1, Eläinlääkärin tontti. Yli-Nuoranteen kalmisto kuuluu Euran-Köyliön alueen suuriin kalmistoihin, joihin ryhdyttiin hautaamaan polttamatta 500-luvun lopulla ja hautaustapa jatkui aina pakanuuden ajan päättymiseen asti. Yli-Nuoranteen kalmistosta on lisäksi merkkejä 800-luvun polttohaudasta.

Vuonna 1988 suoritettiin koekaivauksia ns. Rantapuiston alueella, josta löydettiin viitteitä kivikautisesta asuinpaikasta ja kaivausalueen luoteisprofiilista kaksi tummaa läikkää, jotka saattavat olla hautakuvioita.

Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä. Tilan eteläpuolella tarkasteltiin maanpintaa pellolla kävellen, mutta mitään ei löytynyt.

Digikuvat

35

Kartat

Kartta 4, s.18

Kuva 17. Yli-Nuoranne etelästä. Kuva: T. Vasko.

20. Vohlostenpellon pää

Kunta	Eura
Nimi	Vohlostenpellon pää
Muinaisjäännöstunnus	50010017
Muinaisjäännöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	70
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	12.6.2013
Koordinaatit:	
P: 6783612 I: 239631	
P (YKJ): 6786459 I (YKJ): 3239696	
Z/m.mpy alin: 48,00 Z/m.mpy ylin: 52,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 4 km kaakkoon. Röykkiöt sijaitsevat Pyhäjärven rannasta 200-300 m länteen, Kauttualta Harolaan vievän tien molemmilla puolilla, paikalla, mistä haarautuu tie Pyhäjärven rantaan. Maasto paikalla on metsää kasvavaa hiekkapohjaista mäkeä.

Kohteen kuvaus

Röykkiöt ovat muodoltaan pyöreähköjä. Halkaisijat vaihtelevat 2-5,5 m ja korkeudet 0,25- 0,50 m. Röykkiöiden kiveys on irtonaista, maata kivien välissä on melko vähän. Muutamissa tapauksissa kiveys on tehty suuren maakiven varaan tai reunoille on ladottu isompia kiviä. Tien rakentamisen yhteydessä puoliksi tuhoutuneesta röykkiöstä saatiin löytöinä rautakauden keramiikkaa. Muutamien saviastianpalojen päällä oli punainen hiekkakivilaaka. Vuoden 2000 inventoinnissa röykkiöitä löydettiin lisää.

Kohde on kokonaan luonnonsuojelualuetta. Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

118-121

Kartat

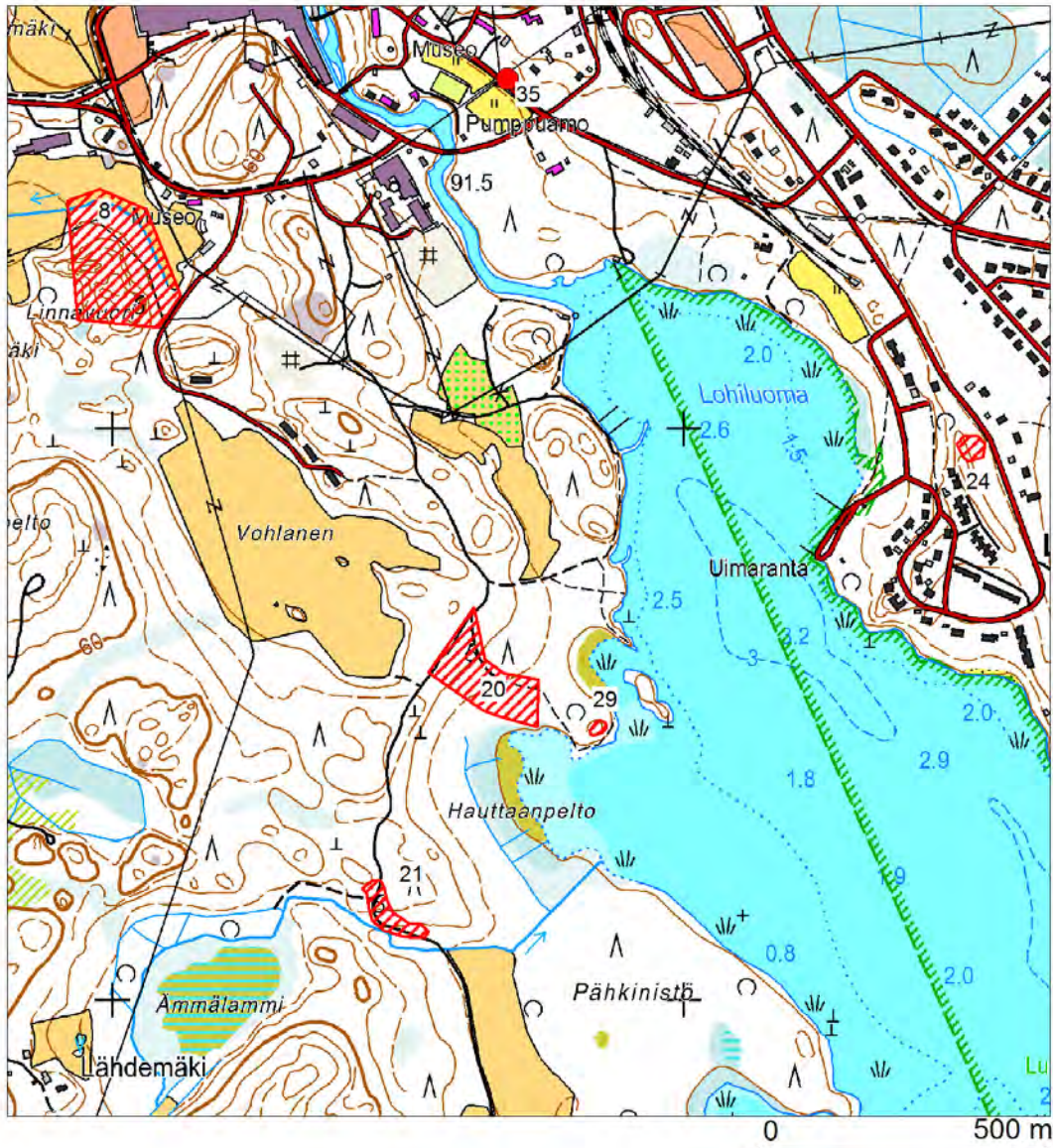
Kartta 11, s. 54

Kartta 11.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:10 000

8 Linnavuori
 20 Vohlostempellon pää
 21 Ahlströmin metsäpalsta II
 24 Lohiluoma
 29 Vohlostenniemi
 35 Sepäntie

kiinteä muinaisjäännös (alue)

kiinteä muinaisjäännös

21. Ahlströmin metsäpalsta II

Kunta	Eura
Nimi	Ahlströmin metsäpalsta II
Muinaisjäännöstunnus	50010018
Muinaisjäännöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	15
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	12.6.2013
Koordinaatit: P: 6783205 I: 239475 P (YKJ): 6786052 I (YKJ): 3239540 Z/m.mpy 54,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 5 km eteläkaakkoon. Röykkiöt sijaitsevat Pyhäjärven länsipuolella noin 300 m rannasta Kattualta Harolaan tulevan tien molemmin puolin. Maasto on hiekkapohjaista mäkeä, joka kasvaa pääasiassa havupuuta.

Kohteen kuvaus

Röykkiöitä on kaikkiaan 15. Ne ovat muodoltaan pyöreähköjä ja kiven- ja maasekaisia. Joissakin röykkiöissä on keskuskivi. Röykkiöiden halkaisijat vaihtelevat noin 2 m:stä vähän yli 4 m:iin. Korkeudet ovat 30 cm:stä 80 cm:iin. Kaksi röykkiöstä on osittain hävitetty tienrakentamisen yhteydessä. Kahdesta röykkiöstä on saatu löytöinä rautakautista keramiikkaa ja rautakuonaa sekä luuta.

Röykkiöt ovat samanlaisia kuin noin 200 m pohjoiseen sijaitsevan Vohlostenpellon pään röykkiöt. Harolan röykkiöt sijaitsevat noin 800 m eteläkaakkoon.

Osa kohteesta kuuluu luonnonsuojelualueeseen. Inventoinnissa ei havaittu muutoksia alueen maankäytössä.

Digikuvat

122-123

Kartat

Kartta 11, s. 54

5. Inventoinnissa tarkastamatta jääneet kohteet

22. Kananalho

Kunta	Eura
Nimi	Kananalho
Muinaisjännöstunnus	50010020
Muinaisjännöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjännöstyyppin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit: P: 6782317 I: 238748 P (YKJ): 6785164 I (YKJ): 3238813 Z/m.mpy 60,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 5 km etelälounaaseen. Röykkiö sijaitsee Eura-Laitila tien itäpuolella, pihamaalla, Auralan tilan päärakennuksesta noin 20-30 m itään.

Kohteen kuvaus

Maasto on hiekkapohjaisen, viljelemättömän mäen itäinen alareuna. Röykkiön koko on 2x2,2x0, 4 m. Se on pyöreä, irtonaisista kivistä ladottu kumpu, samantyyppinen kuin Harolan kummut.

Kartat

Kartta 5, s.22

23. Kirkonkylä (Kyrkeby)

Kunta	Eura
Nimi	Kirkonkylä (Kyrkeby)
Muinaisjäännöstunnus	1000011856
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	kyläpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit:	
P: 6787288 I: 238059	
P (YKJ): 6790137 I (YKJ): 3238124	
Z/m.mpy alin: 31,00 Z/m.mpy ylin: 34,00	

Sijainti ja maasto

Kirkonkylän kylätontti sijaitsee molemmin puolin Eurajokea, Euran kirkon, hautausmaan ja seurakuntakeskuksen itä- ja koillispuolella.

Kohteen kuvaus

Kylätontin joen länsipuolella on vuoden 1699 maakirjakartan mukaan sijainnut neljän talon talouskeskukset. Aluetta on syytä arvella asutetun ainakin keskiajalta saakka, osia siitä todennäköisesti jo myöhäisrautakaudella.

Kylätontin rajausta perustuu vuoden 1699 maakirjakarttaan merkittyjen tilojen talouskeskusten rajaukseen, jonka säilyneisyys ja rajat on tulkittu maastossa tehtyjen havaintojen sekä maaston topografian perusteella. Suuri osa vuoden 1699 maakirjakarttaan merkitystä inventointialueella sijaitsevasta kylätontista on tuhoutunut viimeistään 1900-luvulla maankäytön ja rakentamisen seurauksena. On mahdollista, että myös suojeltaviksi esitetyillä alueilla sijaitsee muun muassa vesitöiden ja myöhemmän rakentamisen yhteydessä tuhoutuneita alueita, joita ei voitu todeta inventoinnin yhteydessä. Lisäksi maan pintaa on paikoin pyritty tasoittamaan täyttömaakerroksien lisäämisellä sekä pintamaakerrosten levittämällä ja alueella on tehty jonkin verran vesiputkikaivantoja ja viemärikaivoja.

Kartat

Kartta 7, s.32

24. Lohiluoma

Kunta	Eura
Nimi	Lohiluoma
Muinaisjäännöstunnus	50010046
Muinaisjäännöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	ajoittamaton
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	3
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit: P: 6783953 I: 240505 P (YKJ): 6786800 I (YKJ): 3240571 Z/m.mpy 57,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 3,3 km kaakkoon. Röykkiöt sijaitsevat Pyhäjärven koillisrannalla Kauttuan tehtaista noin 1 km kaakkoon mäntykankaan korkeimmalla kohdalla kaakko-luodesuuntaisessa rivissä, rivitaloalueen keskellä.

Kohteen kuvaus

Röykkiöitä on kaikkiaan kolme. Kahdessa röykkiössä on matala kivikehä ja niissä on kuoppa keskellä. Kolmannessa ei ole kuoppaa ja se tuskin erottuu maanpinnasta. Röykkiöiden halkaisijat ovat 4-5 m ja korkeus n. 20 cm. Kivet ovat lähes kokonaan turpeen ja varpukasvillisuuden peitossa.

Kartat

Kartta 11, s. 54

25. Nummi

Kunta	Eura
Nimi	Nummi
Muinaisjäännöstunnus	50010054
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	ei määritelty
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit: P: 6785944 I: 239082 P (YKJ): 6788792 I (YKJ): 3239147 Z/m.mpy 40,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta noin 1,9 km kaakkoon. Mahdollinen asuinpaikka sijaitsee Kauttualta Paasnummelle johtavan tien luoteispuolella, Kauttuan "uudesta koulusta" noin 200 m luoteeseen. Ympäristö on rakennettua omakotitaloaluetta, mutta etelässä ja kaakossa on mäntymetsää. Se on osittain entistä hiekkakuoppaa.

Kohteen kuvaus

Asuinpaikkaan viittaava kiviesine on löydetty tontin eteläosasta, perunapellon reunassa. Alue on hiekkapohjaista harjujaksoa, joka kohoaa kohti etelää. Vuoden 2000 inventoinnin perusteella taltan löytöpaikkaa on pidetty erittäin epätodennäköisenä asuinpaikkana mm. topografian perusteella. Todennäköisempi paikka voisi olla löytöpaikan etelä- ja kaakkoispuolella oleva metsikkö.

Kartat

Kartta 10, s. 50

26. Sorkkinen (Sorckis)

Kunta	Eura
Nimi	Sorkkinen (Sorckis)
Muinaisjäännöstunnus	1000011855
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	kylänpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit:	
P: 6788279 I: 237495	
P (YKJ): 6791128 I (YKJ): 3237560	
Z/m.mpy alin: 31,00 Z/m.mpy ylin: 32,00	

Sijainti ja maasto

Sorkkisten kylätontti sijaitsee molemmin puolin Eurajokea sekä joen myötäisesti kulkevaa Sorkkistentietä. Osa kylätontista sijaitsee Knuutilantien luoteispuolella.

Kohteen kuvaus

Kylätontin joen länsipuolisella osalla on vuoden 1699 maakirjakartan mukaan sijainnut kahdeksan talon talouskeskukset. Aluetta on syytä arvella asutetun ainakin keskiajalta saakka, osia siitä todennäköisesti jo myöhäisrautakaudella.

Kylätontin rajausta perustuu vuoden 1699 maakirjakarttaan merkittyjen tilojen talouskeskusten rajaukseen, jonka säilyneisyys ja rajat on tulkittu maastossa tehtyjen havaintojen sekä maaston topografian perusteella. Suuri osa vuoden 1699 maakirjakarttaan merkitystä kylätontista inventointialueella on tuhoutunut viimeistään 1900-luvulla maankäytön ja rakentamisen seurauksena. On mahdollista, että myös suojeltaviksi esitetyillä alueilla sijaitsee mm. vesitöiden ja myöhemmän rakentamisen yhteydessä tuhoutuneita alueita, joita ei voitu todeta inventoinnin yhteydessä. Lisäksi maan pintaa on paikoin pyritty tasoittamaan täyttömaakerroksien lisäämisellä sekä pintamaakerrosten levittämällä.

Kartat

Kartta 7, s.32

27. Tyttöpuisto

Kunta	Eura
Nimi	Tyttöpuisto
Muinaisjäännöstunnus	50010058
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	3
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit: P: 6785431 I: 239306 P (YKJ): 6788279 I (YKJ): 3239371 Z/m.mpy alin: 40,00 Z/m.mpy ylin: 49,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,4 km kaakkoon. Asuinpaikka on sijainnut mäntykankaalla Kauttuan keskustassa, liikekeskuksen länsipuolella, Eurajoesta noin 500 m itään. Alue on entistä Kauttuan tehtaiden asutusaluetta. Asuinpaikka sijaitsee länteen laskevalla terassilla.

Kohteen kuvaus

Paikalla on suoritettu 1980-luvulla useaan kertaan kaivaustutkimuksia rakennustoiminnan vuoksi. Kohde on vapautettu rauhoituksesta, vaikka alueelta edelleenkin maata kaivettaessa löydetään tulisijoja. Tutkimuksissa alueen lounaisosasta todettiin eniten liesiä, useita kymmeniä, mutta löytöjä oli vähän ja kulttuurikerros oli ohut. Tämän alueen keramiikka oli varhaiskampakeramiikkaa ja Jäkärän keramiikkaa. Alueen pohjoisosassa oli liesiä vähemmän, mutta löytöjä enemmän, pääasiassa tyyppillistä kampakeramiikkaa. Tyttöpuiston asuinpaikan erikoisuus ovat tulisijat, joita on löydetty paikalta yhteensä useita kymmeniä. Niistä on tutkittu yli 60. Liedet ovat muodoltaan pyöreitä, halkaisijan vaihdeltaessa 0,8 - 2 m:iin. Tulisijan pohjan muoto on maljamainen. Kiviä on 1 - 3 kerroksessa. Lieden koko paksuus on 15 - 30 cm:iin. Kuudesta tulisijasta on C-14 -ajoitus: 3909 ±33 tai 3792 ± 82 CAL BC.

Kartat

Kartta 10, s. 50

28. Uusi kansakoulu (Kauttuan ala-aste)

Kunta	Eura
Nimi	Uusi kansakoulu (Kauttuan ala-aste)
Muinaisjäännöstunnus	50010022
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	3
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit: P: 6785859 I: 239235 P (YKJ): 6788707 I (YKJ): 3239300 Z/m.mpy alin: 45,00 Z/m.mpy ylin: 47,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,5 km kaakkoon. Asuinpaikka sijaitsee mäntykankaalla Kauttuan keskustassa, nykyisen Kauttuan ala-asteen pihalla, Eurajoesta noin 600 m itään, samalla hiekkaharjulla kuin Tyttöpuistonkin asuinpaikka.

Kohteen kuvaus

Paikalta on runsaasti irtolöytöjä ja vuonna 1994 suoritetussa tutkimuksessa paikalta todettiin myös kivikautiseen asuinpaikkaan liittyviä kiinteitä rakenteita, tulisijoja ja hiekkakivilaaioista kasattuja pyöreitä ja nelikulmaita rakenteita. Kiviesineiden lisäksi paikalta on kampakeramiikkaa ja kivilaji-, pii- ja kvartsi-iskoksia. Kohde on suurimmaksi osaksi tuhoutunut rakentamisen yhteydessä ja se on vuoden 1994 tutkimusten jälkeen vapautettu rauhoituksesta.

Kartat

Kartta 10, s.50

29. Vohlostenniemi

Kunta	Eura
Nimi	Vohlostenniemi
Muinaisjäännöstunnus	50010072
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit: P: 6783482 I: 239850 P (YKJ): 6786329 I (YKJ): 3239916 Z/m.mpy alin: 48,00 Z/m.mpy ylin: 49,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 4,4 km eteläkaakkoon. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäjärven pohjoisrannalla pienellä kumpareella 800 m Eurajoen lähtökohdasta etelään. Kumpareella maaperä on hiekkaa.

Kohteen kuvaus

Vuoden 2000 inventoinnissa paikalle kaivettiin koekuoppa, josta löydettiin varhaismetallikautistyyppistä keramiikkaa. Topografian perusteella kohde rajoittuu noin 30 m läpimittaiselle kumpareen lakialueelle.

Kartat

Kartta 11, s. 54

30. Vähä-Vaheen metsä

Kunta	Eura
Nimi	Vähä-Vaheen metsä
Muinaisjäänöstunnus	50010040
Muinaisjäänöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäänöstyyppin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	pronssikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit:	
P: 6784953 I: 237072	
P (YKJ): 6787801 I (YKJ): 3237136	
Z/m.mpy 70,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,6 km lounaaseen.

Röykkiö sijaitsee Vähävaheen kylän länsipuolella sijaitsevalla metsäalueella, kalliopohjaisella mäellä. Peruskartassa mäkeä kutsutaan nimellä Korkiatkalliot.

Kohteen kuvaus

Röykkiö/kiveys on mäen laella, matalassa notkelmassa. Se on muutamia eteläosan suuria kiviä lukuun ottamatta yhtenäinen kivikenttä. Sen suurin pituus on 35 m ja leveys on päiden muutamasta metristä noin 15 - 20 metriin. Kiveys on osittain luontainen, mutta lounais- ja itäkaakkososa muistuttaa hautaröykkiötä. Pohjoisosassa röykkiömäinen kiveys on selvärajainen, noin 10 metriä pitkä ja kalliokielekkeen kärkeen kapeneva.

Kartat

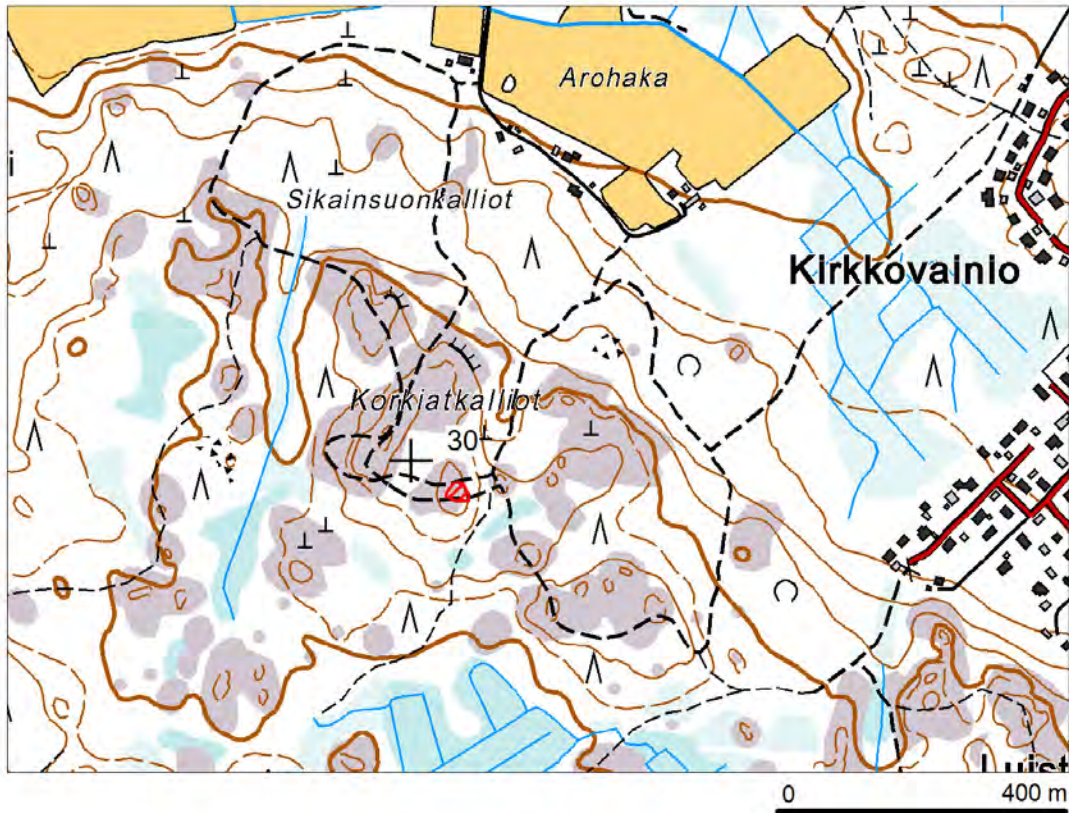
Kartta 12, s.65

Kartta 12.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:8000

30 Vähä-Vaheen metsä

kiinteä muinaisjännös (alue)

31. Vahe-Peltomaa

Kunta	Eura
Nimi	Vahe-Peltomaa
Muinaisjäännöstunnus	50010045
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit: P: 6786030 I: 239019 P (YKJ): 6788878 I (YKJ): 3239084 Z/m.mpy alin: 40,00 Z/m.mpy ylin: 45,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 1,8 km kaakkoon. Mahdollinen asuinpaikka sijaitsee hiekkakuoppa-alueella Kauttuan "uudesta koulusta" noin 400 m luoteeseen Paasnummelle vievän tien lounaispuolella.

Kohteen kuvaus

Vuonna 1966 hiekkakuopan reunasta, noin neliön suuruiselta alueelta tavattiin palaneita luita, hiekkakivilaakoja, hieman tummaa noen sekaista maata sekä 20 cm halkaisijaltaan oleva punamultaläikkä ja iskoksia. Kohde on suurimmaksi osaksi tuhoutunut maa-aineksen oton yhteydessä. Asuinpaikkaa saatta olla jäljellä tonttialueella, talojen välissä. Paikasta vain noin 200 m kaakkoon on Nummen mahdollinen kivikautinen asuinpaikka.

Kartat

Kartta 10, s. 50

32. Vaheenummi

Kunta	Eura
Nimi	Vaheenummi
Muinaisjäännöstunnus	50010014
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	-
Koordinaatit:	
P: 6786231 I: 238725	
P (YKJ): 6789079 I (YKJ): 3238790	
Z/m.mpy alin: 35,00 Z/m.mpy ylin: 42,50	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 200 m kaakkoon. Asuinpaikka sijaitsee Eurajoesta noin 200 m itäkoilliseen, urheilukentästä noin 250 m pohjoiseen asuintalon pohjoispuolella. Maasto on luoteis-kaakkoisuuntaisen hiekkaharjanteen loivaa lounaisrinnettä lähellä lakea. Harju on lähes kokonaan rakennettua aluetta ja hiekkakuoppia.

Kohteen kuvaus

Kaivaustutkimukset paikalla on tehty entisen hiekkakuopan alueella, joka nyt on täysin nurmeltu. Ehjää maastoa on vuoden 2000 inventoinnin mukaan kapeana kaistaleena harjun lakea pitkin luoteeseen menevän tien lounaispuolella. Eniten ehjää aluetta on luoteessa. Edellisestä paikasta noin 200 luoteeseen on myös kivikautiseen asuinpaikkaan liittyviä löydöksiä (kvartsia, kivilaji-iskoksia ja keramiikkaa). Tällä ns. Rukoushuoneenmäellä/Myllymäellä on asuinpaikkaa jäljellä vanhan suulin länsi- ja eteläpuolella lähellä pellon laitaa. Suulin eteläpään perustuksia on vielä maastossa jäljellä.

Vuoden 2000 inventoinnissa pellolta mäen eteläpuolelta löytyi kivilaji- ja kvartsi-iskoksia.

Kartat

Kartta 10, s. 50

6. Inventoinnissa löytyneet uudet kiinteät muinaisjäänökset

33. Isovahe (Nuoranne)

Kunta	Eura
Nimi	Isovahe (Nuoranne)
Muinaisjäänöstunnus	uusi kohde
Muinaisjäänöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäänöstyyppin tarkenne	kylänpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	31.5., 4.6.2013
Koordinaatit: P: 6786670 I: 238060 P(YKJ): 6789519 I(YKJ): 3238123 Z/m.mpy 35,00 keskikoordinaatti kylätontin säilyneestä osasta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 700 m etelään. Esihistoriakeskus Nauravan lohikäärmeen luona. Kylätontista on säilynyt tontin eteläosa. Se on paikoitustilana ja omenapuutarhan nurmena.

Kohteen kuvaus

Kyläluettelot kertovat **Nuoranteen kylässä** olleen 1560-luvulla jopa 9 taloa. Vielä vuonna 1686 maakirjassa tunnetaan 7 eri tilaa. Kuitenkin 1600-luvun lopulla Nuoranne käsitettiin jo yhdeksi tilaksi (Isovahe). Isovaheen ja Vähävaheen tiloja esittävässä kartassa vuodelta 1696 Nuoranteen kylätontti vaikuttaa autioituneelta ja mainitaan niittynä; käytännössä Nuoranteen kylä siis katosi. Isojaossa vuonna 1773 nimismies Demoen siirtyi talon jaon yhteydessä tuolle tontille Isovaheen talon paikalta. Lyhyesti todettakoon, että Nuoranteen kylän tontilla mainitaan nykykartassa nimi Isovahe ja Isovaheen talon vanhalla tontilla sijaitsee nykyisin Ali-Nuoranteen talo. Paikoitusalueen kohdalla näkyy vielä vuoden 1978 peruskartassa talo raitin vierellä. Nyt on jäljellä bändien harjoitustilana toimiva rakennus alueen pohjoisreunalla ja toinen rakennus itäreunalla.

Nuoranteen kylässä on ollut useita taloja ja sen juuret voivat ulottua rautakauden puolelle. Vastapäätä tonttia, tien länsipuolella on Eläinlääkäriin tontti- niminen kalmisto (inv.kohde 1). Nuoranteen kylätontin säilynyt eteläosa on kiinteä muinaisjäänös. Alueen rajausta on suuntaa antava ja tehty isojakokartan pohjalta.

Digikuvat

29-33, 103-105

Kartat

Kartat 4, s.18 ja 13, s. 69

Kartta 13.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013
T. Vasko
MK 1:3000

Isovahe (Nuoranne)

Kuva 18. Nuoranteen kylän paikkaa paikoitusalueen eteläpuolella. Kuva: T. Vasko.

Kuva 19. Nuoranteen kylätontin itäosaa. Kuva: T. Vasko.

34. Isovahe (Vahe) Isovahe

Kunta	Eura
Nimi	Isovahe (Vahe) Isovahe
Muinaisjäännöstunnus	uusi kohde
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	kylänpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	4.6.2013
Koordinaatit: P: 6786362 I: 238190 P(YKJ): 6789211 I(YKJ): 3238253 Z/m.mpy 36,00 keskikoordinaatti	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 700 m kaakkoon. Ali-Nuoranteen tilan pihamaata ja eteläpuolella olevan rivitalon takaosan nurmialuetta. Ali-Nuoranteen rakennuksia ovat asuinrakennus ja vanha navetta.

Kohteen kuvaus

Kylä nimeltä **Vahe** käsittää 1560-luvun kyläluettelossa 2 taloa. Vaheen kylätontti on kahdessa osassa. 1600-luvun lopulla Isovahe ja Vähävahe olivat olleet yhtenä tilana. Tilasta käytetään myös nimitystä Nuoranne (tai Nuorante). Vuoden 1696 kartassa molemmat tilat on kuvattu.

Vaheen kylätonttia vastapäätä sijaitsee Yli-Nuoranteen rautakautinen, rikaslöytöinen kalmisto (inv.kohde 19). On painavat syyt olettaa, että asutusjatkuvuus Isovaheen (nyk. Ali-Nuoranne) tontilla on ollut pitkä. Vanhan tontin alue ulottuu etelässä oleviin rivitaloihin. Näiden kahden nykyisen tontin rajalla kulkee vanha kulkureitti joen rantaan kevyelle sillalle. Yli- ja Ali-Nuoranteen talot ovat lisäksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Alueen rajaus on suuntaa antava ja tehty isojakokartan pohjalta.

Digikuvat

83-86

Kartat

Kartat 4, s. 18 ja 14, s. 73

Kuva 20. Isovaheen talonpaikkaa, nyk. Ali-Nuورانne. Kuva: T. Vasko.

Kuva 21. Isovaheen tontin lounaiskulma. Kuvattu rivitalon takaa. Kuva: T. Vasko.

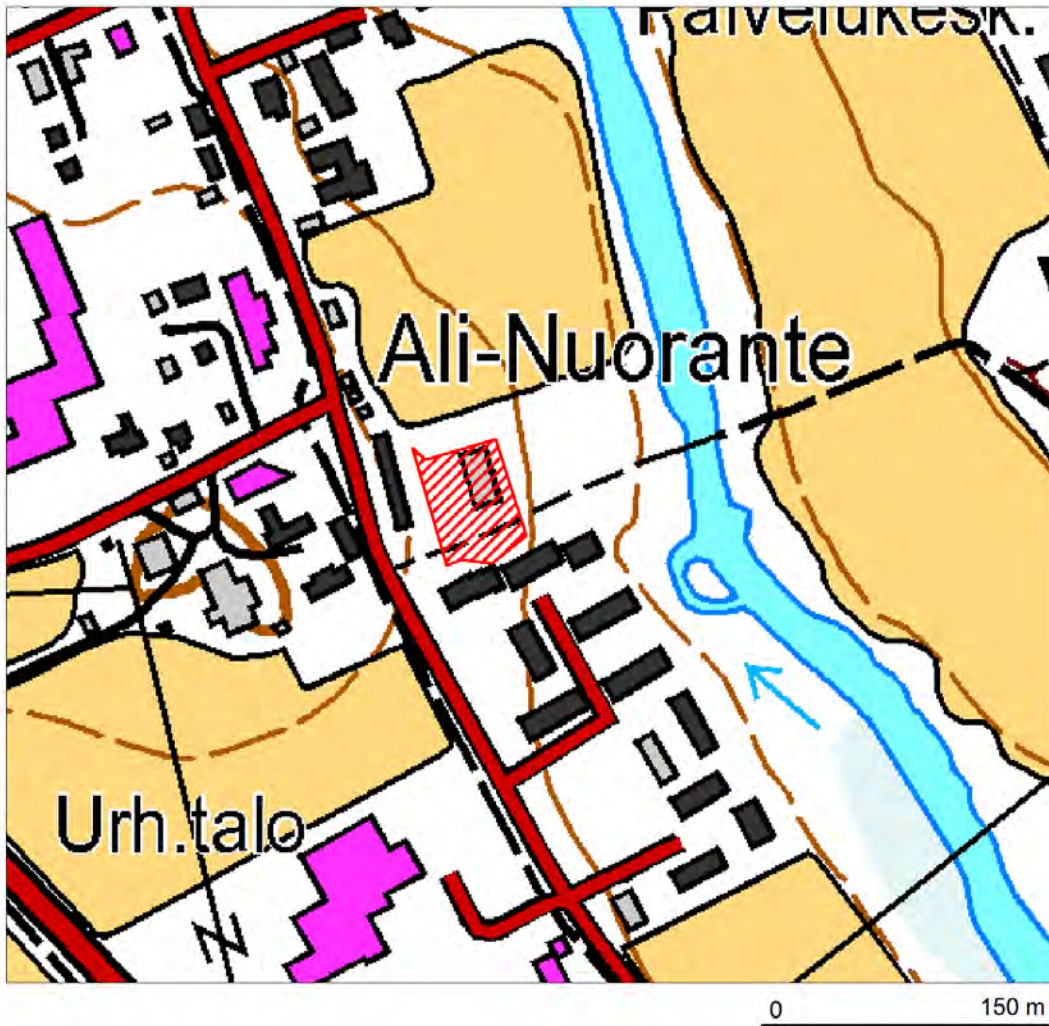
Kartta 14.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:3000

Isovahe (Vahe) Isovahe

35. Sepäntie

Kunta	Eura
Nimi	Sepäntie
Muinaisjäännöstunnus	uusi kohde
Muinaisjäännöstyyppi	kulkuväylät
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	merkkikivet
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	31.5.2013
Koordinaatit: P: 6784606 I: 239686 P(YKJ): 6787455 I(YKJ): 3239751 Z/m.mpy 40,00 mailikiven koordinaatit	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 3,2 km kaakkoon. Kauttuan ruukinpuiston alueen läpi kulkevan Sepäntien vieressä, höyryputken alla.

Kohteen kuvaus

Sepäntien vieressä on hyvin säilynyt ns. mailikivi jalustoineen. Nykyisin Sepäntienä tunnettu tieosuus on osa vanhaa maantietä, joka kulki Kauttualle pohjoisesta Sorkkisten kylän, Kirkonkylän ja Isovahen kylän kautta ja jatkoi Pyhäjärven rantoja noudatellen kohti Säskylää. Jo myöhäiskeskiajalta tunnettu kulkureitti muodostaa nykyään Ruukinpuistoksi kutsutun alueen ytimen. Ensimmäiset kokonaan kiviset pylvääät pystytettiin 1740 ja -50-lukujen vaihteessa Pohjanmaalle. Vuoden 1649 kestikievarijärjestyksessä määrättiin, että maanteiden varteen tuli asettaa kivet peninkulman (10 688 metriä) välein. Vuonna 1734 määrättiin kivet asetettaviksi täysi-, puoli- ja neljännespeninkulman välein. Kivessä on vaakunamainen kilpi ja merkintä "1/4 mil". Mahdollisesti tämä kivi osoittaa etäisyyden Vaheen kylässä olleelle kestikievarille.

Digikuvat

87-89

Kartat

Kartta 11, s. 54

7. Kulttuuriperintökohteet

36. Isomylly

Kunta	Eura
Nimi	Isomylly
Muinaisjäännöstunnus	-
Muinaisjäännöstyyppi	työ- ja valmistuspaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	vesimyllyt
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	muu kulttuuriperintökohde
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	4.6.2013
Koordinaatit: P: 6784965 I: 239069 P(YKJ): 6787814 I(YKJ): 3239134 Z/m.mpy 40,00 myllyrakennuksen koordinaatit	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,6 km kaakkoon. Kauttuan ruukinpuiston alueen läpi kulkevan Sepäntien vieressä, sen länsipuolella.

Kohteen kuvaus

Eurasta varhaisimmat kirjalliset tiedot vesimyllyistä ovat 1500-luvulta. Kauttuan koskessa on säilyneenä kahden myllyn kiviset rauniot kosken vastakkaisilla puolilla. Paikallisen informantin Pentti Kunnaksen mukaan kosken itäpuolinen mylly oli nimeltään **Isomylly**. Molemmat myllyt olivat Kunnaksen mukaan toiminnassa 1950-luvulle saakka. Molemmat rauniot ovat Kauttuan ruukin puistomaisessa miljöössä ja niiden läheisyydessä on penkkejä ja pöytiä.

Kohteet eivät ole varsinaisia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta paikallisen merkittävyytensä vuoksi ne sopivat kulttuuriperintökohteiksi. Tämä tarkoittaa vallitsevan maankäytön olevan edelleen sallittua, mutta maankäytön suunnittelussa on huomioitava alueen erityispiirteet.

Digikuvat

55-58, 60

Kartat

Kartta 15, s. 77

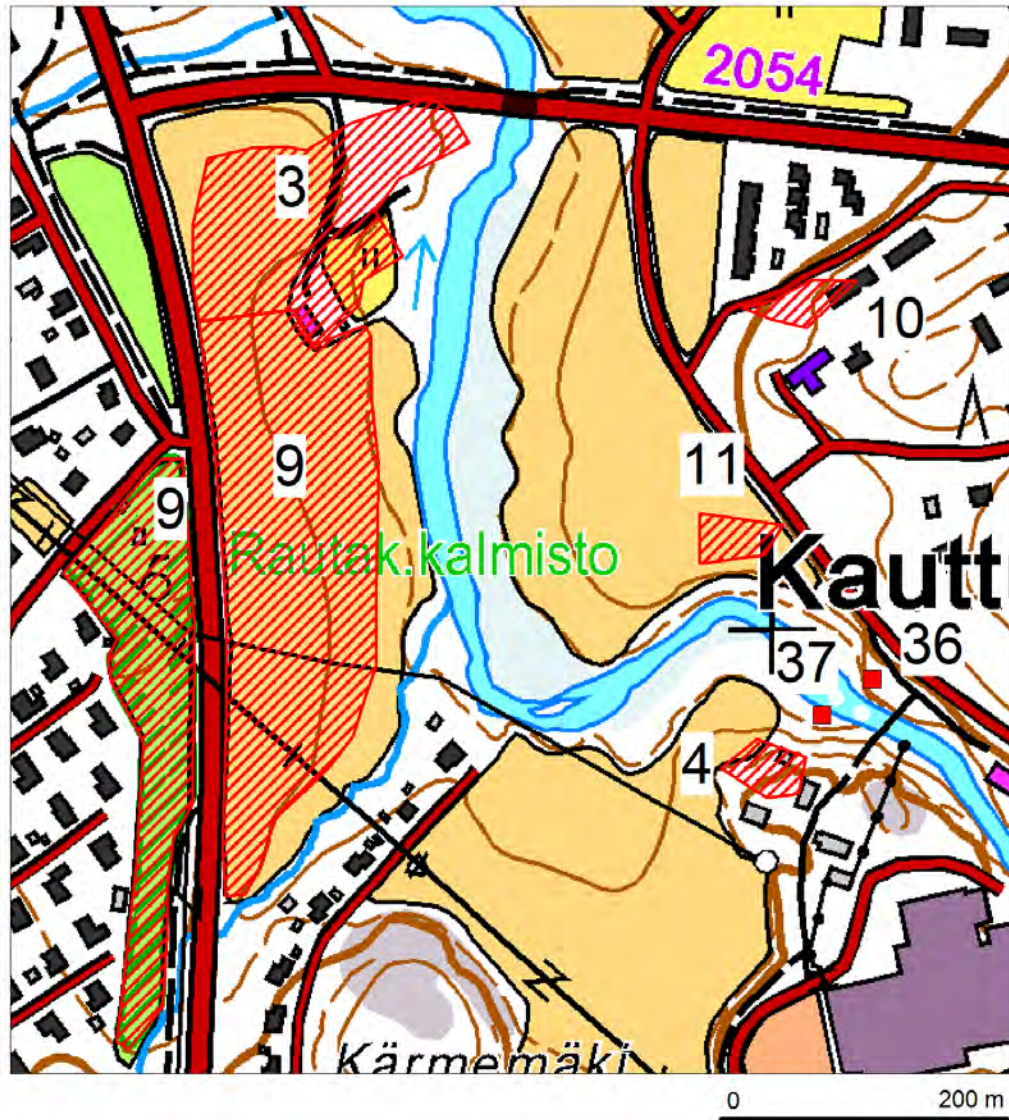
Kuva 22. Isomylly etualalla ja taustalla kuvan vasemmassa laidassa Pappilan ja Lähteenojan myllyn rauniot.
Kuva: T. Vasko.

Kuva 23. Pappilan ja Lähteenojan myllyn sisäpuoli. Kuva: T. Vasko.

Kartta 15.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013
 T. Vasko
 MK 1:4000

- 3 Kauttuan vanhan kylän paikka
- 4 Keittiömäki
- 9 Luistari
- 10 Mikkolanmäki
- 11 Mikkolanmäki 2
- 36 Isomylly
- 37 Lähteenojan ja Pappilan mylly

kiinteä muinaisjäännös (alue)

kulttuuriperintökohde

37. Pappilan ja Lähteenojan mylly

Kunta	Eura
Nimi	Pappilan ja Lähteenojan mylly
Muinaisjäänöstunnus	-
Muinaisjäänöstyyppi	työ- ja valmistuspaikat
Muinaisjäänöstyyppin tarkenne	vesimyllyt
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	muu kulttuuriperintökohde
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	4.6.2013
Koordinaatit: P: 6784941 I: 239035 P(YKJ): 6787790 I(YKJ): 3239100 Z/m.mpy 40,00 myllyrakennuksen koordinaatit	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta 2,6 km kaakkoon. Kauttuan ruukinpuiston alueen läpi kulkevan Sepäntien vieressä, sen länsipuolella.

Kohteen kuvaus

Eurasta varhaisimmat kirjalliset tiedot vesimyllyistä ovat 1500-luvulta. Kauttuan koskessa on säilyneenä kahden myllyn kiviset rauniot kosken vastakkaisilla puolilla. Paikallisen informantin Pentti Kunnaksen mukaan kosken länsipuolinen mylly oli **Pappilan ja Lähteenojan mylly** (todennäköisesti ns. Lähdemylly myllyluettelossa). Tässä myllyssä on nähtävillä kaksi veden sisäänvirtaamisaukkoa. Koneistoakin on osittain vielä jäljellä, osin suojattuna. Molemmat myllyt olivat Kunnaksen mukaan toiminnassa 1950-luvulle saakka. Molemmat rauniot ovat Kauttuan ruukin puistomaisessa miljöössä ja niiden läheisyydessä on penkkejä ja pöytiä.

Kohteet eivät ole varsinaisia kiinteitä muinaisjäänöksiä, mutta paikallisen merkittävyytensä vuoksi ne sopivat kulttuuriperintökohteiksi. Tämä tarkoittaa vallitsevan maankäytön olevan edelleen sallittua, mutta maankäytön suunnittelussa on huomioitava alueen erityispiirteet.

Digikuvat

54, 61-67

Kartat

Kartta 15, s. 77

8. Muut kohteet

38. Inkimäki

Kunta	Eura
Nimi	Inkimäki
Muinaisjäänöstunnus	-
Muinaisjäänöstyyppi	kivirakenteet
Muinaisjäänöstyyppin tarkenne	rajamerkit
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäänös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 05
Tarkastuspäivä	6.6.2013
Koordinaatit:	
Maakivessä tien vierellä:	
P: 6789821 I: 235972	
P(YKJ): 6792672 I(YKJ): 3236035	
Maakivessä kuusiaidan vieressä:	
P: 6789811 I: 235924	
P(YKJ): 6792662 I(YKJ): 3235987	
Z/m.mpy 35,00	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta koilliseen 3,2 km. Pihamaalla.

Kohteen kuvaus

Tontin omistava Kivistön pariskunta ilmoitti digikuvien kera aikaisemmin museolle tontillaan olevien kahden maakiven merkinnöistä. Toinen kivistä on aivan Inkimäen halki kulkevan maantien vieressä, sen länsireunassa. Toinen on myös länsipuolella, viereisen nuoren kuusiaidan linjalla n. 20-30 metriä tiestä.

Merkki on ympyrä, jonka sisällä näyttäisi olevan numerot 7 ja 2. Mahdollisesti kyseessä voi olla jokin tontin aiempi rekisterinumero. Vanhempien karttojen perusteella kyseessä ei näyttäisi olevan esim. kylän raja. Kiinteistörajojen pyykkit eivät pääsääntöisesti ole kiinteitä muinaisjäänöksiä.

Digikuvat

112-117

Kartat

Kartta 16, s. 81

Kuva 24. Eura Inkimäki. Maakivi tien vierellä. Kuva:T. Vasko.

Kuva 25. Eura Inkimäki. Merkki kivessä tien vierellä. Kuva:T. Vasko.

Kartta 16.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013

T. Vasko

MK 1:6000

38 Inkimäki
41 Lähteenoja

muu kohde

39. Isovaheen myllyn paikka

Kunta	Eura
Nimi	Isovaheen mylly
Muinaisjäänöstunnus	-
Muinaisjäänöstyyppi	työ- ja valmistuspaikat
Muinaisjäänöstyyppin tarkenne	vesimyllyt
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäänös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	6.6.2013
Koordinaatit: P: 6786710 I: 237630 P(YKJ): 6789559 I(YKJ): 3237693 Z/m.mpy 35,00 koordinaatit ovat Ahmasojan ylittävän tiesillan kohdalta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 700 metriä lounaaseen. Ahmasojan jokitöyrästä jossa maantie 43 ylittää sen.

Kohteen kuvaus

Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin kartoista löytyneitä myllynpaikkoja. Isojakokartassa vuodelta 1773 näkyy Nuoranteen ja Kirkonkylän rajalla kulkevassa Ahmasojassa merkintä myllystä. Kyseessä on **Isovaheen mylly** (mahdollisesti sama kuin Ahmaskosken mylly). Vuoden 1696 kartassa sitä ei näy. Kalmbergin kartassa v. 1855 mylly on merkitty, kun taas Senaatinkartassa (1800-luvun loppu/1900-luvun alku) sitä ei enää ole.

Paikan tarkastuksen yhteydessä ei havaittu enää jälkiä myllystä; Ahmasojaa on voimakkaasti perattu ja ko. paikan kohdalla on nykyään maantiesilta.

Digikuvat

37-38

Kartat

Kartta 9, s. 45

40. Kauttuan metsä

Kunta	Eura
Nimi	Kauttuan metsä
Muinaisjäännöstunnus	-
Muinaisjäännöstyyppi	-
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	-
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäännös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	6.6.2013
Koordinaatit: P: 6785900 I: 240290 P(YKJ): 6788748 I(YKJ): 3240354 Z/m.mpy 60,00 koordinaatit ovat metsäalueen korkeimmalta kohdalta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 2,4 km kaakkoon. Metsäalue Euran keskustan itäreunalla.

Kohteen kuvaus

Osin mäntykangasta, osin sekametsää. Alue on kaavoitettu asuinalueeksi, minkä vuoksi se tarkastettiin. Mitään kiinteisiin muinaisjäännöksiin viittaavaa ei havaittu. Alueella ei näy asutusta vanhemmissakaan kartoissa. Alueella risteilee ulkoilureittejä.

Digikuvat

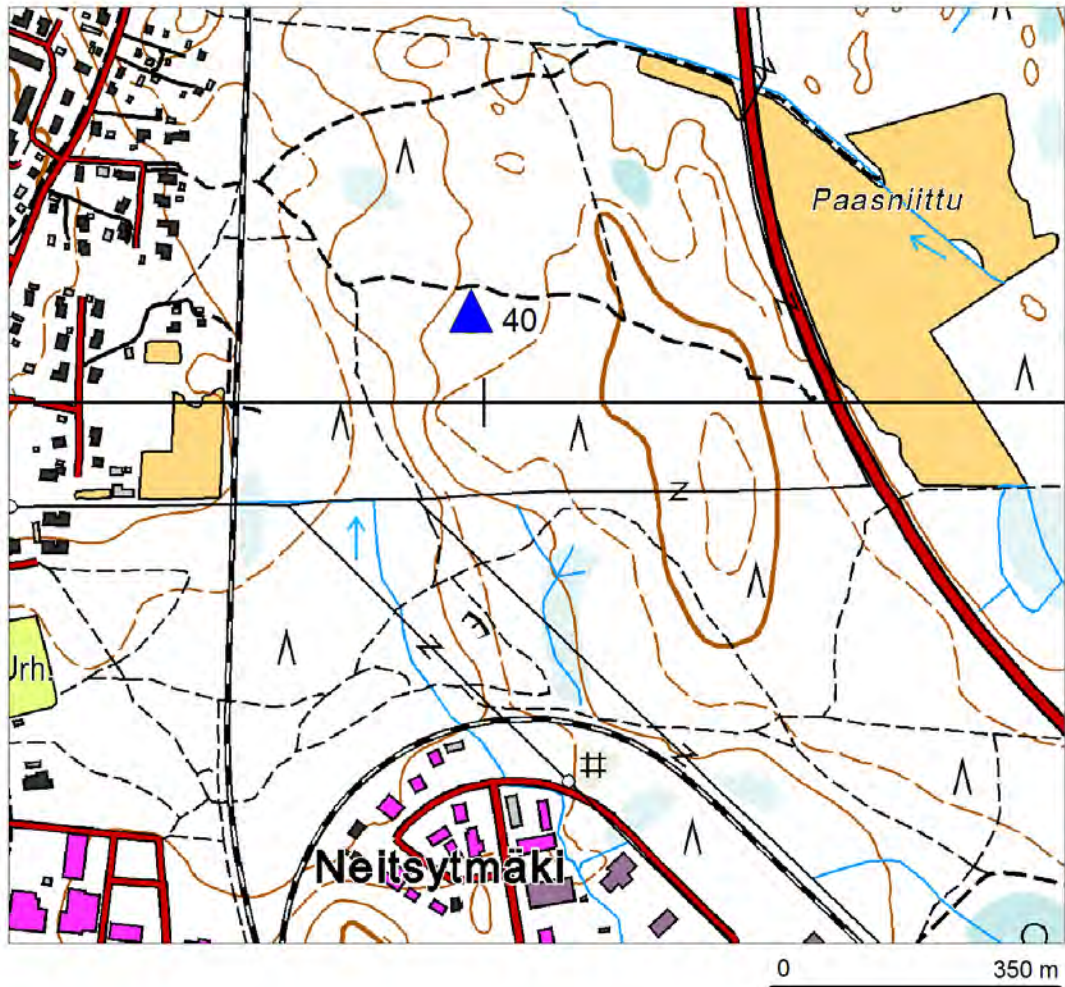
101-102

Kartat

Kartta 17, s. 84

Kartta 17.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013
T. Vasko
MK 1:7000

40 Kauttuan metsä

muu kohde

41. Lähteenoja

Kunta	Eura
Nimi	Lähteenoja
Muinaisjäännöstunnus	-
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	kyläpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäännös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 05
Tarkastuspäivä	6.6.2013
Koordinaatit: P: 6789229 I: 236340 P(YKJ): 6792070 I(YKJ): 3236403 Z/m.mpy 35,00 koordinaatit ovat Lähteenojan tilan kohdalta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta luoteeseen 2,4 km. Maantien 43 ja vanhan kylätien välissä peltojen ympäröimällä mäenkumpareella.

Kohteen kuvaus

Lähteenoja on vanha säterikartano, joka peruutettiin reduktiossa 1699 ja muodostettiin ratsutilaksi sekä ostettiin perinnöksi 1758. Se jaettiin 1790 veljesten kesken kahteen osaan Isolähteenojaksi ja Lähteenojaksi. Kohde on maakunnallisesti arvokas (Satakunnan rakennusperintö 2005).

Koska alueella on ollut suurimman osan aikaa vain yksi talo ja kohtalaisen pienellä tontilla on ollut runsasta maankäyttöä, ei kohdetta esitetä kiinteäksi muinaisjäännökseksi tai kulttuuriperintökohteeksi.

Digikuvat

106-111

Kartat

Kartta 16, s. 81

Kuva 26. Lähteenojan tilan rakennuksia. Kuva: T. Vasko.

42. Myllymäki

Kunta	Eura
Nimi	Myllymäki
Muinaisjäännöstunnus	-
Muinaisjäännöstyyppi	-
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäännös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 08
Tarkastuspäivä	31.5.2013
Koordinaatit:	
P: 6788820 I: 237680	
P(YKJ): 6791670 I(YKJ): 3237743	
Z/m.mpy 35,00	
koordinaatit ovat Myllymäen keskikohdalta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 1,4 km pohjoiseen. Kuurnamäkeen vievän tien pohjoispuolella, peltojen keskellä oleva metsäinen rakentamaton kumpare.

Kohteen kuvaus

Jo Anna-Liisa Hirviluoto mainitsee mäen inventointikertomuksessaan vuodelta 1959. Sitä on kutsuttu aikanaan myös Seuratalonmäeksi. Euran Suomalaisuusseura rakennutti Myllymäkeen seuratalon ilmeisesti 1880-luvulla. Rakennuspaikan omisti viereinen Krouvilan talo. Kuitenkin jo 1900-luvun alussa seuran nuorsuomainen siipi alkoi puuhata uuden talon rakentamista kirkolle. Jo vuonna 1908 valmistuikin Euran pirtti kirkon viereen, mihin myös seuran vanhasuomalainen siipi lähti mukaan. Muutamia vuosia Pirtin valmistumisen jälkeen Myllymäen seuratalo purettiin ja talon hirret myytiin Kiukaisten seuratalon tarpeiksi. Sen jälkeen Myllymäki, joka on aikanaan ollut tuulimyllyn paikka, on saanut olla omassa rauhassaan. Paikalla on jäljellä enää talon punagraniitista lohkottuja perustuskiviä ja samasta kivistä tehty kellari, joka ilmeisesti on ollut seuratalon alla. Kellari, jonka holvi on tehty suurista kivipaasista, on edelleen hyvässä kunnossa.

Digikuvat

90-92

Kartat

Kartta 18, s. 89

Kuva 27. Myllymäen seurantalo. Euralaisen kirjakaupan aikoinaan myymä postikortti. Om. Pentti Kunnas.

Kuva 28. Myllymäen seurantalo. Kellarin oviaukko. Kuva: T. Vasko.

Kartta 18.

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013
 T. Vasko
 MK 1: 6000

17 Vähäsuonmäki
 42 Myllymäki

kiinteä muinaisjäännös (alue)

muu kohde

43. Rinnetie

Kunta	Eura
Nimi	Rinnetie
Muinaisjäännöstunnus	-
Muinaisjäännöstyyppi	-
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	-
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäännös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	6.6.2013
Koordinaatit: P: 6785972 I: 238928 P(YKJ): 6788822 I(YKJ): 3238993 Z/m.mpy 40,00 koordinaatit ovat pihatieltä	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 1,7 km kaakkoon. Omakotitalon piha osoitteessa Rinnetie 6, Nummen kaupunginosassa.

Kohteen kuvaus

Tontin omistaja herra Päivistö on 1990-luvulla lähettänyt Satakunnan Museoon tontiltaan löytyneen reikäkiven teelmän. Se löytyi uutta pihatietä tehtäessä. Hänellä oli pihavajassa kokoelma kiviä, jotka kaikki olivat kuitenkin luonnonkiviä. Pihalla ja kasvimaalla ei mitään kivikautiseen asuinpaikkaan liittyvää havaittu. Lähistöltä tunnetaan useita kivikautisia asuinpaikkoja. Tontilta n. 100 m koilliseen on Vahe-Peltomaan kivikautinen asuinpaikka (inv. nro 31).

Digikuvat

99-100

Kartat

Kartta 10, s. 50

44. Soupas

Kunta	Eura
Nimi	Soupas
Muinaisjäännöstunnus	-
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	kyläpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäännös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 05
Tarkastuspäivä	12.6.2013
Koordinaatit: P: 6787470 I: 237270 P(YKJ): 6790319 I(YKJ): 3237333 Z/m.mpy 35,00 koordinaatit ovat vanhan päärakennuksen kohdalta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 600 m länteen. Tila pienellä saarekkeella peltojen keskellä.

Kohteen kuvaus

Soupas on alun perin koostunut kahdesta tilasta. 1600-luvun lopulla tiloja oli enää yksi. Souppaan rustholli alkoi 1600-luvun loppuvuosina toimia myös majatalona. Kohde on maakunnallisesti arvokas (Satakunnan rakennusperintö 2005).

Koska alueella on ollut suurimman osan aikaa vain yksi talo ja kohtalaisen pienellä tontilla on ollut runsasta maankäyttöä, ei Soupasta esitetä kiinteäksi muinaisjäännökseksi tai kulttuuriperintökohteeksi.

Digikuvat

124-129

Kartat

Kartta 7, s.32

Kuva 29. Souppaan tilan vanha asumaton päärakennus. Kuva: T. Vasko.

45. Vahe (Vahe) Vähä-Vahe

Kunta	Eura
Nimi	Vahe (Vahe) Vähä-Vahe
Muinaisjäännöstunnus	-
Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Muinaisjäännöstyyppin tarkenne	kyläpaikat
Ajoitus	historiallinen
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäännös
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	27.5.2013
Koordinaatit: P: 6785840 I: 238490 P(YKJ): 6788688 I(YKJ): 3238553 Z/m.mpy 35,00 koordinaatit ovat konehallin kohdalta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 1,6 km kaakkoon. Tilakeskus lähellä joen rantaa.

Kohteen kuvaus

Kylä nimeltä **Vahe** käsittää 1560-luvun kyläluettelossa 2 taloa. Vaheen kylätontti oli siis kahdessa osassa. 1600-luvun lopulla Isovahe ja Vähävahe olivat olleet yhtenä tilana. Tilasta käytetään myös nimitystä Nuoranne (tai Nuorante). Jo vuoden 1696 kartassa molemmat tilat on kuvattu. Vähävahe on siis edelleen samalla paikalla. Sen puutarhassa on mahdollinen ruumiskalmisto (inv.kohde 18). Vanhan tontin kohdalle on rakennettu uusi konehalli ja se on katsottava tuhoutuneeksi.

Digikuvat

77-78

Kartat

Kartta 10, s. 50

45. Ämmä

Kunta	Eura
Nimi	Ämmä
Muinaisjäännoistunnus	-
Muinaisjäännoistyyppi	-
Muinaisjäännoistyyppin tarkenne	-
Ajoitus	-
Rauhoitusluokka	ei muinaisjäännois
Lukumäärä	-
Peruskarttanumero	1134 07
Tarkastuspäivä	21.5.2013
Koordinaatit: P: 6782440 I: 239090 P(YKJ): 6785287 I(YKJ): 3239154 Z/m.mpy 80,00 koordinaatit ovat huipun keskikohdalta	

Sijainti ja maasto

Euran kirkosta n. 3,7 km etelään. Korkea mäki Harolan muinaisjäännoisalueesta länteen.

Kohteen kuvaus

Kohteesta oli ilmoitettu aiemmin Satakunnan Museolle. Mäen luontaisessa kivikossa oli selvästi ihmisen tekemä kivien ladelma. Lisäksi museoon oli lähetetty kuva ilmeisesti jonkinlaisesta ehkä rajaan liittyvästä, kiveen maalatusta sinivalkoisesta merkistä. Nämä liittyvät mahdollisesti aiempiin kiinteistörajoihin (?). Suurempia rajalinjoja ei paikalta näyttäisi kulkevan. Vuoden 1696 Kauttuan kylän kartassa mäki on nimetty ehkä nimellä Tervämäki (?). Eurassakin on poltettu tervaa asiakirjamainintojen perusteella ainakin 1600-luvulla. Mäki ja sen lähialue tulisi tarkkuusinventoida jos Harolan lähelle kohdistuu kaavoituspaineita.

Digikuvat

-

Kartat

Kartta 5, s. 22

9. Yhteenveto

Tunnetuista kohteista ehdittiin tarkastamaan suunnittelualueella suurin osa (kaikkiaan 32 tunnettua kohdetta, tarkastettiin 21). Suurin osa tarkastamattomista oli kivikautisia asuinpaikkoja, osa niistä 3 luokan kohteita (tutkittu tai tuhoutunut). Lisäksi käytiin erilaisten vihjeiden perusteella tarkastamassa muutamia kohteita; näistä ei yksikään osoittautunut muinaisjäännökseksi.

Uusia historiallisen ajan kiinteitä muinaisjäännöksiä löytyi kolme, näistä kaksi vanhaa kylänpaikkaa. Kauttuankosken molemmat myllynrauniot ehdotetaan merkittäväksi kulttuuriperintökohteina. Kauttuan vanhan kylänpaikan muinaisjäännösalue laajeni. Nykyiselle kartalle asemoitu kylätontti on pääosin säilynyt rakentamattomana ja on näin ollen arvokas kohde.

Osayleiskaavaa tehtäessä on syytä kiinnittää huomiota erityisesti Harolan alueeseen. Jos aluetta kohtaa maankäytön muutos, tulee kaavaa tarkennettaessa Kolakoskentien pohjoispuolella suorittaa tarkkuusinventointi lopullisen röykkiötilanteen selvittämiseksi. Euran keskusta-alueen kohteet lienevät kohtuullisen hyvin tiedossa kunnan maankäytön suunnittelussa, koska huomattava osa tästä alueesta kuuluu merkittäviin kulttuuriympäristöihin tai muinaismuistoalueelle tai niiden lähituntumaan.

Turussa 25.7. 2013

Tiina Vasko, FM

Lähteet

Painamattomat lähteet

Bilund, Antti 2000. Euran kunnan pohjoisosan muinaisjäänöksiä. Satakunnan Museo. Inventointiraportti.

Euran keskustan osayleiskaava. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. FCG suunnittelu ja tekniikka Oy 8.2.2013.

Helminen, Mikko 2008. Euran Sorkkisten asemakaava-alueen historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointi. Satakunnan Museo. Inventointiraportti.

Hirviluoto, Anna.Liisa 1960. Euran kunnan kiinteät muinaisjäänökset. Museovirasto, arkeologian osasto.

Internet

Digitaaliarkisto. Kansallisarkiston verkkopalvelut.

Muinaisjäänösrekisteri. Museovirasto.

PAKKI-tietokanta. Satakunnan Museo.

Suomen asutuksen yleisluettelo. Kansallisarkiston verkkopalvelut.

Kartat

Isovahe (eli Nuoranto); Nuoranto ja Vahe nimisten talojen tiluskartta ja isojaon asiakirjat 1773-1773 (A7:1/5-8)

Isovahe (eli Nuoranto); Nuoranto, Vahe, Nuorante, Storvahe ja Lillavahe tiluskartta ja jakokirja 1805-1805 (A7:1/9-13)

Isovahe (eli Nuoranto); Tiluskartta selityksineen (Storvahe ja Lillvahe) 1696-1696 (A7:1/1-2)

Kauttua; Isojaonkartta ja asiakirjat 1782-1783 (A7:2/3-12)

Kauttua; Tiluskartta selityksineen 1696-1696 (A7:2/1-2)

Kirkonkylä; Kirkonkylä ja Soupas, tiluskartta selityksineen 1699-1699 (A7:3/1-2)

Kirkonkylä; Tiluskartta ja isojaon asiakirjat Kirkonkylän jakokunnasta, koskien myös Pappilan ja Soupan nimistä kylää 1779-1779 (A7:3/5-10)

Sorkkinen; Isojaonkartta ja jakokirja Sorkkisen kylästä, koskien myös Vaani ja Pappila sekä Lähteenoja nimisiä yksinäiskyliä; Vaanin peltokartta erillinen 1788-1789 (A7:8/6-26)

Sorkkinen; Sorkkinen ja Lähteenoja, kartta ja selitys 1699-1699 (A7:8/1-2)

Kirjallisuus

Kalakoski, Iida (toim.) 2011. *Euran kulttuuriympäristöohjelma*. Eura.

Koivisto, Olavi 1966. *Euran, Honkilahden ja Kiukaisten historia I. Historiallisen ajan alusta isoon vihaan*. Vammala.

Koivisto, Olavi 1962. *Euran, Honkilahden ja Kiukaisten historia II. Isostavihasta nykykypäiviin*. Vammala.

Lehtosalo-Hilander, Pirkko-Liisa 2000. *Kalastajista kauppanaisiin. Euran esihistoria*. Eura.

Niukkanen, Marianna 2008. *Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Opas määrittelyyn ja suojeluun*. Museovirasto, rakennushistorian osasto.

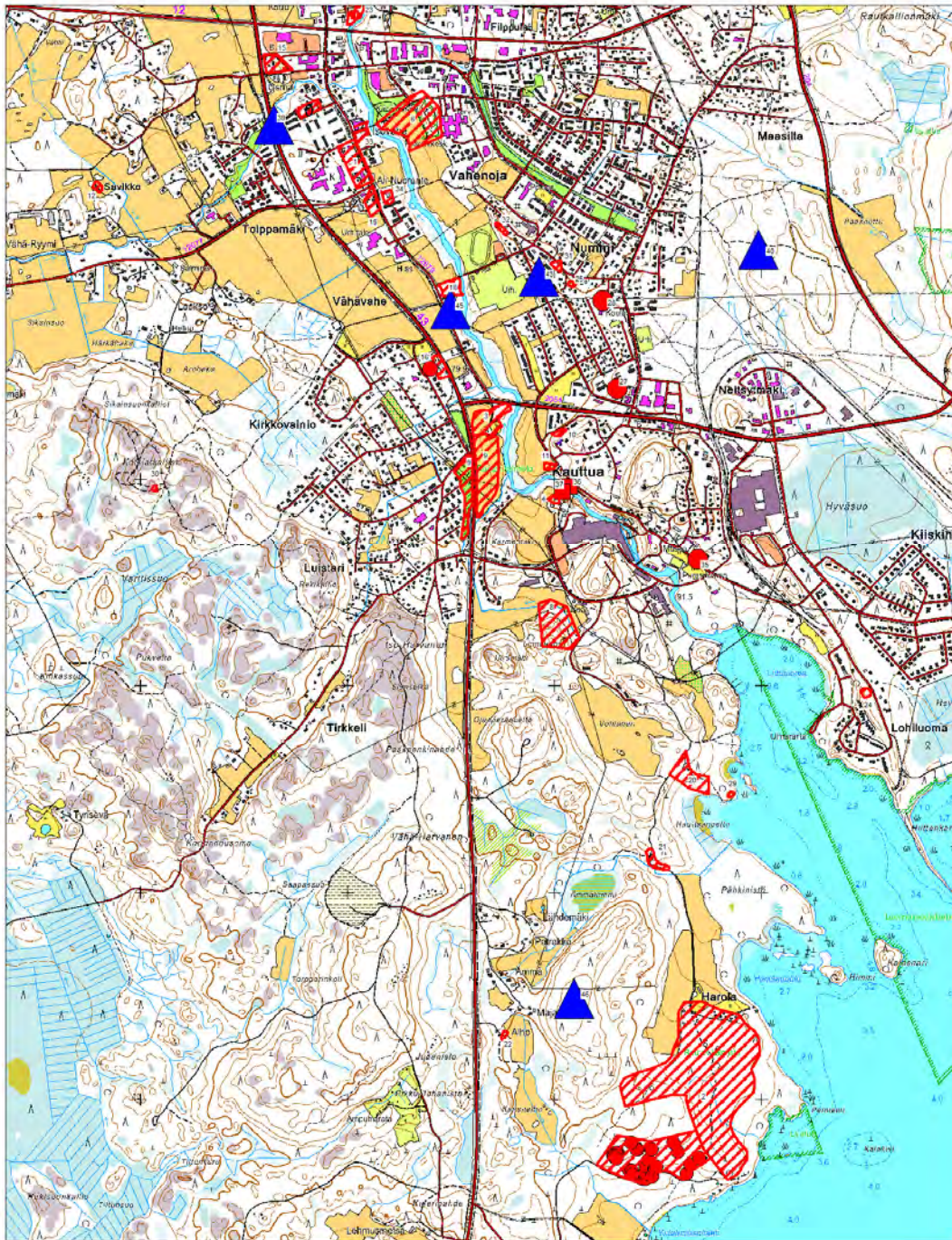
Suomen asutus 1560-luvulla. Kartasto. Suomen historiallinen seura. Käsikirjoja VII. 1973.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historian laitos. Julkaisuja n:o 4. 1973.

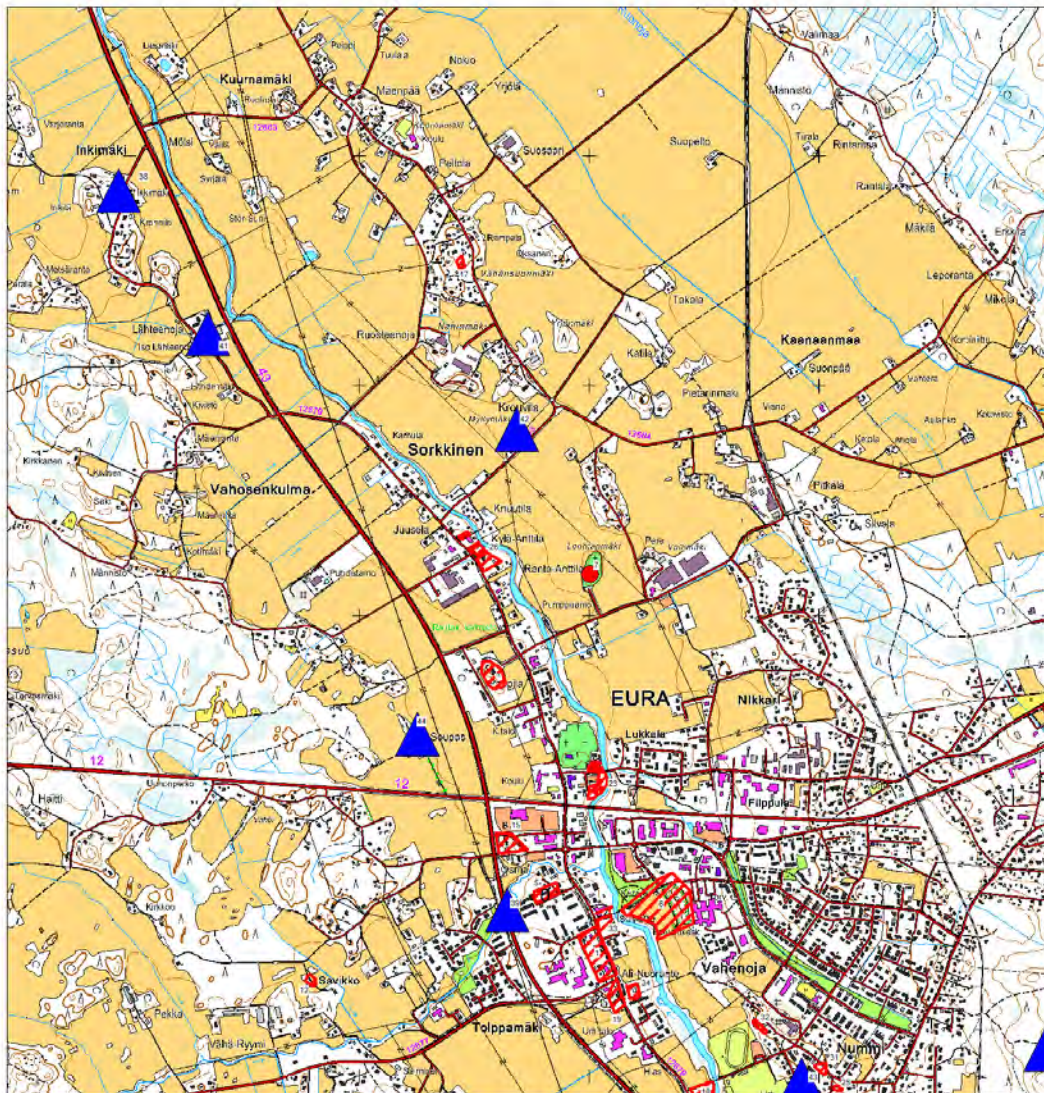
Suvanto, Seppo 1973. *Satakunnan historia. Keskiäika*. Pori.

Liitteet

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013
T. Vasko
MK 1: 25 000
Suunnittelualueen kiinteät muinaisjäännökset, eteläosa

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013
T. Vasko
MK 1: 25 000
Suunnittelualan kiinteät muinaisjäännökset, pohjoisosa

Kuvaluettelo

Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013.
T. Vasko

Digitaalikuvat

1. Eura Luistari. Kalmistopuiston aluetta. Luoteesta. 24.5. TV.
2. sama
3. sama
4. Eura Kauttuan vanha kylän paikka. Koillisesta. 22.5. TV.
5. sama
6. sama
7. Eura Vanha kansakoulu. Kalmistoa Kännön koulun ympäristössä. Pohjoisesta. 24.5. TV.
8. sama
9. Eura Pappilanmäki. Sinivuokkojen kukintaa. 22.5. TV.
10. Eura Pappilanmäki. Pappilanmäen pohjoispuoli, jossa ruumiskalmistoa mahdollisesti on jäljellä. Etelästä. 22.5. TV.
11. Eura Lauhianmäki. Etelästä. 22.5. TV.
12. sama
13. Eura Vainionmäki. Lounaasta. 22.5. TV.
14. sama
15. sama
16. Eura Vanha kansakoulu. Röykkiö koulun pohjoispuolella. Lännestä. 24.5. TV.
17. sama
18. Eura Harola. Röykkiö 1. Etelästä. 20.5. TV.
19. sama
20. Eura Harola. Kiuasmainen röykkiö. 20.5. TV
21. Eura Harola. Röykkiö 30. Pohjoisesta. 20.5. TV.
22. sama
23. Eura Harola. Ajopolkua Harolan muinaisjäännösalueella. Etelästä. 20.5. TV.
24. sama
25. Eura Harola. Uusi röykkiöalue sijaitsee Kolakoskenkujan pohjoispuolella, kuvassa vasemmalla. Lännestä. 20.5. TV.
26. sama
27. Eura Käräjämäki-Osmanmäki. Lännestä. 24.5. TV.
28. sama
29. Eura Nuoranteen vanha kylänpaikka. Lännestä. 31.5. TV.
30. Eura Nuoranteen vanha kylänpaikka. Luoteesta. 31.5. TV.
31. sama
32. Eura Nuoranteen vanha kylänpaikka. Lännestä. 31.5. TV.
33. Eura Nuoranteen vanha kylänpaikka. Lounaasta. 31.5. TV.
34. Eura Eläinlääkärin tontti. Koillisesta. 30.5. TV.
35. Eura Yli-Nuoranne. Kaakosta. 30.5. TV.
36. Eura Kukonmäki. Koillisesta. 3.6. TV.
37. Eura. Mahdollinen Isovaheen myllynpaikka Ahmasojassa. Lounaasta. 6.6. TV.
38. sama
39. Eura Kauttuan vanha kylänpaikka. Päiväkoti. Luoteesta. 3.6. TV.
40. Eura Kauttuan vanha kylänpaikka. Luoteesta. 3.6. TV.
41. Eura Kauttuan vanha kylänpaikka. Kylätontin koillisosaa. Lounaasta. 3.6. TV.
42. sama
43. Eura Vähä-Vahe. Luoteesta. 29.5. TV.
44. sama
45. Eura Vähä-Vahe. Koillisesta. 29.5. TV.
46. sama

47. Eura Mikkolanmäki. Koillisesta. 29.5. TV.
48. sama
49. Eura Kauttuan vanha kylänpaikka Eurajoen itäpuolelta. Idästä. 27.5. TV.
50. Eura Mikkolanmäki 2. Idästä. 29.5. TV.
51. sama
52. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Näkymä sillalle. Pohjoisesta. 4.6. TV.
53. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Näkymä etelärannalle. Pohjoisesta. 4.6. TV.
54. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Lähteenojan ja Pappilan myllyn raunio. Pohjoisesta. 4.6. TV.
55. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Isomyllyn raunio. Kaakosta. 4.6. TV.
56. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Isomyllyn raunio sisällä oleva myllynkivi. 4.6. TV.
57. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Isomyllyn raunio. Idästä. 4.6. TV.
58. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Isomyllyn raunio. Myllyuomaa myllystä alaspäin. Pohjoisesta. 4.6. TV.
59. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Näkymä molempiin myllyn raunioihin sillalta. Kaakosta. 4.6. TV.
60. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Isomyllyn raunio. Kaakosta. 4.6. TV.
61. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Lähteenojan ja Pappilan myllyn raunio. Kaakosta. 4.6. TV.
62. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Lähteenojan ja Pappilan raunio. Myllynkiviä. 4.6. TV.
63. sama
64. sama
65. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Lähteenojan ja Pappilan myllyn raunio sisältä. Lounaasta. 4.6. TV.
66. sama
67. Eura Kauttuan ylemmän kosken myllyt. Lähteenojan ja Pappilan myllyn raunio. Myllynkiviä. 4.6. TV.
68. sama
69. sama
70. Eura Keittiömäki. Lounaasta. 31.5. TV.
71. sama
72. Eura Puolvälinkivi. Kaakosta. 3.6. TV.
73. Eura Puolvälinkivi. Pohjoisesta. 3.6. TV.
74. Eura Osma. Ison röykkiön jätekuoppa. Etelästä. 7.6. TV.
75. Eura Osma. Metsäsaareke pohjoisesta. 7.6. TV.
76. Eura Osma. Metsäsaareke etelästä. 7.6. TV.
77. Eura Vähä-Vaheen talonpaikka. Paikan peittää kattavasti uudehko hallirakennus. Etelästä. 27.5. TV.
78. sama
79. Eura Vähäsuonmäki. Pihan nykyistä puutarhaa ja metsikköä. Etelästä. 27.5. TV.
80. sama
81. Eura Vähäsuonmäki. Pihan nykyistä puutarhaa. Pohjoisesta. 27.5. TV.
82. sama
83. Eura. Isovaheen talon vanhaa tonttia, nyk. Ali-Nuoranne. Etelästä. 4.6. TV.
84. Eura. Isovaheen talon vanhaa tonttia, nyk. Ali-Nuoranne. Etelästä. 4.6. TV.
85. Eura. Isovaheen talon vanhaa tonttia, nyk. Ali-Nuoranne. Talon pihamaata. Lännestä. 4.6. TV.
86. Eura. Isovaheen talon vanhaa tonttia, nyk. Ali-Nuoranne. Talon pihamaata. Lännestä. 4.6. TV.
87. Eura Sepäntie. Mailikivi tien koillispuolella, höyryputken alla. Lounaasta. 31.5. TV.
88. Eura Sepäntie. Mailikivi tien koillispuolella, höyryputken alla. Lounaasta. 31.5. TV.
89. Eura Sepäntie. Mailikivi tien koillispuolella, höyryputken alla. Lounaasta. 31.5. TV.
90. Eura Myllymäki. Seuraintalon kivijalkaa. Lounaasta. 31.5. TV.
91. Eura Myllymäki. Seuraintalon kivijalkaa. Kaakosta. 31.5. TV.

92. Eura Myllymäki. Seuraintalon kellari. Luoteesta. 31.5. TV
93. Eura Linnavuori. Näkymää luoteeseen. 31.5. TV.
94. Eura Linnavuori. Linnavuoren lakea. 31.5. TV.
95. Eura Linnavuori. Linnavuoren lakea. 31.5. TV.
96. Eura Linnavuori. Näkymää tielle. Lännestä. 31.5. TV.
97. Eura Linnavuori. Reunavarustusta. Kaakosta. 31.5. TV.
98. Eura Linnavuori. Reunavarustusta. Kaakosta. 31.5. TV.
99. Eura. Rinnetie 6. Pihatie jonka teossa löytyi reikäkiven teelmä. Lounaasta. 6.6. TV.
100. sama
101. Eura Kauttuan metsä. Pohjoinen pää. Kaakosta. 6.6. TV.
102. Eura Kauttuan metsä. Pohjoisosan lasku pellolle. Kaakosta. 6.6. TV.
103. Eura Nuoranteen vanha kylänpaikka. Lännestä. 4.6. TV.
104. Eura Nuoranteen vanha kylänpaikka. Lännestä. 4.6. TV.
105. Eura Nuoranteen vanha kylänpaikka. Parkkipaikka. Pohjoisesta. 4.6. TV.
106. Eura Lähteenoja. Etelästä. 6.6. TV.
107. sama
108. Eura Lähteenoja. Tontin poikki kulkeva tie. Lännestä. 6.6.. TV.
109. Eura Lähteenoja. Pohjoispuolen tontin vanha talo. Etelästä. 6.6.. TV.
110. Eura Lähteenoja. Tien vieren kivimakasiini. Idästä. 6.6. TV.
111. Eura Lähteenoja. Vanhaa tielinjaa Lähteenojan vieritse. Pohjoisesta. 6.6. TV.
112. Eura Inkimäki. Kivistön talon tontilla oleva rajamerkki maakivessä tien vieressä. 6.6. TV.
113. sama
114. Eura Inkimäki. Kivistön talon tontilla oleva rajamerkki maakivessä tontilla. 6.6. TV.
115. sama
116. Eura Inkimäki. Maakivi tontilla. 6.6. TV.
117. Eura Inkimäki. Maakivi tien vieressä. 6.6. TV.
118. Eura Vohlostenpellon pää. Röykkiöaluetta tien itäpuolella. Lännestä. 12.6. TV.
119. Eura Vohlostenpellon pää. Röykkiöaluetta tien itäpuolella. Etelästä. 12.6. TV.
120. Eura Vohlostenpellon pää. Röykkiöaluetta tien itäpuolella. Etelästä. 12.6. TV.
121. Eura Vohlostenpellon pää. Aluetta halkova tie. Etelästä. 12.6. TV.
122. Eura Ahlströmin metsäpalsta II. Röykkiö tien länsipuolella. Kaakosta. 12.6. TV.
123. Eura Ahlströmin metsäpalsta II. Aluetta halkova tie. Pohjoisesta. 12.6. TV.
124. Eura Soupas. Tilan aluetta. Koillisesta. 12.6. TV.
125. Eura Soupas. Vanha kivisikala. Pohjoisesta. 12.6. TV.
126. Eura Soupas. Tilan aluetta. Luoteesta. 12.6. TV.
127. Eura Soupas. Maantieltä tuleva koivukuja. Pohjoisesta. 12.6. TV.
128. Eura Soupas. Vanha päärakennus. Etelästä. 12.6. TV.
129. Eura Soupas. Tilan aluetta. Kaakosta. 12.6. TV.